

FREMTIDENS UNGDOMSUDDANNELSER:

FÆRRE UNGE OG ØGET KONKURRENCE

INDHOLD

Forord 3

Resumé 4

DEL 1 – Analyse: Færre unge frem mod 2030 6

Udviklingen på landsplan 6

Den regionale udvikling 6

Den lokale udvikling 8

Færre unge betyder endnu færre faglærte 8

Den geografiske dækning af ungdomsuddannelser har stor betydning 10

DEL 2 – Sådan sikrer vi ungdomsuddannelse til alle: fem anbefalinger 14

Anbefaling 1: Kapaciteten skal passe til en fremtid med færre unge 15

Lige regler for alle fire gymnasiale uddannelser 16

Anbefaling 2: Fremtidssikring af elevfordelingen 16

Supplerende gymnasiale fordelingsregler 17

Anbefaling 3: Større vægtning af uddannelsespolitiske hensyn 18

Et helhedssyn på ungdomsuddannelserne 18

Bedre prioritering af udgifter til anlæg 18

Et bevillingssystem med fokus på kvalitet frem for kvantitet 19

Brug unikke faglige profiler aktivt 19

Anbefaling 4: Campus – en del af løsningen 19

Erfaringer fra nuværende campusdannelser 20

Anbefaling 5: Behov for at uddannelse flere faglærte i hele Danmark 21

Flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse 22

Friinstitutionsforsøg på erhvervsskolerne 24

Bedre boligmuligheder for erhvervsskolelever 24

Bilag 25

Nuværende regler for ungdomsuddannelserne 25

Politiske målsætninger for ungdomsuddannelserne: 25

Fakta om de danske ungdomsuddannelser 26

Sådan bidrager regionerne til at skabe flere campusser 27

Metode bag analysen af den demografiske udvikling for 16-19 årige frem mod 2030 29

FORORD

Gymnasier og erhvervsskoler bidrager til vækst og udvikling overalt i Danmark. Lokale uddannelsesmuligheder afgør, om unge bliver boende eller flytter væk, og om virksomhederne i det regionale opland får adgang til de nødvendige kompetencer. I værste fald må virksomhederne afvise ordrer som følge af manglende kvalificeret arbejdskraft, og det kan blive svært at tiltrække potentielle tilflyttere, der ikke kan se en fremtid for dem og deres børn i et område uden ungdomsuddannelser.

Heldigvis er der bred enighed om, at en rimelig afstand og transporttid til ungdomsuddannelser ikke kun skal være forbeholdt unge i de største byer. Det er en politisk målsætningen for både regeringen og regionerne, at unge i alle dele af landet kan starte på en ungdomsuddannelse inden for en relativt kort afstand.

Det er imidlertid et mål, der vil blive voldsomt udfordret i de kommende år. I 2030 vil der nemlig være 25.000 færre unge mellem 16 og 19 år end i dag. Det er godt 10 procent af alle de unge i aldersgruppen og svarer til elevtallet på hele 32 gymnasier, 15 erhvervsskoler eller næsten 900 gymnasieklasser.

Det store fald i ungdomsårgangene kan medføre to forskellige scenarier. Hvis vi ikke gør noget, vil skolernes kamp om stadig færre unge blive intensiveret, og det kan koste livet for mange uddannelsesinstitutioner. Samtidig vil institutioner nogle steder landet udvide kapaciteten på bekostning af de mindre institutioner uden for de store byer. Konse-

kvensen er, at unge i mange dele af landet vil få væsentligt længere til en ungdomsuddannelse, ligesom deres frie uddannelsesvalg i praksis blive indskrænket eller i værste fald forsvinde. I sidste ende kan det blive starten på en negativ udvikling, hvor færre unge landet over gennemfører en ungdomsuddannelse.

Omvendt vil man med en række velovervejede tiltag kunne arbejde for at tilpasse udbuddene og kapaciteten på ungdomsuddannelserne til de færre unge, så man begrænser behovet for lukninger og samtidig kan sikre bæredygtige uddannelsesmiljøer med høj faglighed og en kritisk elevmasse. På den måde sikrer vi, at der fortsat er en uddannelsesinfrastruktur, når der på den anden side af 2030 igen begynder at komme flere unge.

Regionerne har ansvaret for at sikre tilgængeligheden til ungdomsuddannelserne, sikre kapacitet og fordeling af elever samt for at placere uddannelserne. Derfor er regionerne løbende i en tæt dialog med institutionerne om, hvordan man sikrer en optimal uddannelsesdækning af hele Danmark. I dette oplæg præsenterer regionerne derfor fem anbefalinger, som kan bidrage til at tage højde for det faldende antal unge for også fremover at sikre gode uddannelsesmuligheder for unge i hele Danmark.

Vi skylder morgendagens unge, at de også har friheden til at vælge ungdomsuddannelse af høj kvalitet tæt på deres hjem, hvad enten de bor i Vestjylland eller på Vesterbro.

Bent Hansen

Stephanie Lose

RESUMÉ

Siden 2011 er der blevet 2.000 færre unge mellem 16 og 19 år. Udviklingen fortsætter i de kommende år. I 2030 vil der på landsplan være næsten 10 procent færre unge mellem 16 og 19 år sammenlignet med i dag. Det svarer til 25.000 personer eller elevtallet for 32 gymnasier, 15 erhvervsskoler eller godt 900 gymnasieklasser.

Udviklingen dækker dog over store regionale og lokale forskelle. I store dele af landet vil man ganske snart mærke, at de unge bliver færre. Allerede om tre år vil fire af landets fem regioner samlet set have mistet over 6.000 unge og antallet af unge vil være faldet med mere end fem procent i 27 kommuner. I 2025 vil der i en femtedel af landets kommuner være mere end 10 procent færre personer mellem 16 og 19 år.

Den demografiske udvikling kan på sigt medføre store ændringer af institutionslandskabet. Ungdomsuddannelserne er i dag tilgængelige i det meste af landet, men som en konsekvens af, at de unge mange steder bliver færre, vil en række institutioner være i risiko for at lukke eller få svært ved at opretholde kvalitet i uddannelsen. Særligt på erhvervsskoler vil det blive svært at opretholde samtlige specialer. Lukkede ungdomsuddannelser kan betyde, at de unge mange steder i landet får væsentligt længere i skole.

Der bliver i enkelte af landets større byer behov for at udvide kapaciteten. Dette gælder særligt i København. Endvidere viser analysen, at det især er i de kommuner, hvor der i dag er en stor andel, der vælger en erhvervsuddannelse, at antallet af unge vil falde mest. Udviklingen kan således forværre manglen på faglærte i fremtiden.

På baggrund af analysen af ungdomsuddannelsernes fremtidige udfordringer anbefaler Danske Regioner en række tiltag på følgende områder, der kan være med til at sikre de nødvendige tilpasninger. På lidt længere sigt forventes det, at antallet af unge igen vil begynde at stige. Det er derfor vigtigt, at de valgte løsninger er fleksible, så der kan tages højde for denne udvikling.

KAPACITETEN SKAL PASSE TIL EN TID MED FÆRRE UNGE

Det er nødvendigt, at der bliver bedre mulighed for at bruge kapacitetsfastsættelse som et redskab til at sikre udbud af uddannelser uden for de største byer dér, hvor der kan være særlige udfordringer.

LÆS MERE PÅ SIDE 15

FREMTIDSSIKRING AF ELEVFORDELINGEN

I dag bliver 95 procent af de unge optaget på det gymnasium, de har ønsket som 1. prioritet, og kun meget få klager over det gymnasium, de er blevet placeret på. Det er derfor vigtigt, at efterårets eftersyn af reglerne for fordeling af eleverne mellem gymnasierne tager udgangspunkt i de nuværende erfaringer, så de fleste elever fortsat får deres ønsker opfyldt.

LÆS MERE PÅ SIDE 16

STØRRE VÆGTNING AF UDDANNELSESPOLITISKE HENSYN

Udviklingen af landets ungdomsuddannelser bør ske som følge af politiske ønsker og hensyn. Det gælder eksempelvis adgangen til uddannelse i hele landet. Her kan man med inspiration fra regeringens forslag til et nyt bevillingssystem for de videregående uddannelser omlægge økonomien, så flerårige grundtilskud får større betydning.

Regionerne vil fremadrettet sætte større strategisk fokus på, hvordan uddannelsesdækningen sikres i den enkelte region som en del af de regionale vækst- og udviklingsstrategier. Dette kan eksempelvis vedrøre kapacitetsbehov, placering af uddannelsesudbud, etablering af campus-samarbejder og udviklingsindsatser. På den måde sikres et mere langsigtet blik på oprettelse af nye institutioner, udbudsgodkendelser, udbygning og tilpasning af kapacitet mv.

LÆS MERE PÅ SIDE 18

CAMPUS – EN DEL AF LØSNINGEN

I en tid med færre unge og store krav til kvaliteten på ungdomsuddannelserne er der behov for at gå nye veje i forhold til at få mest ud af de ressourcer og offentlige midler, der er til rådighed. Her kan campus-samarbejder være én af vejene til at sikre mere attraktive uddannelses- og ungemiljøer i hele landet for de samme penge.

LÆS MERE PÅ SIDE 19

BEHOV FOR AT UDDANNE FLERE FAGLÆRTE I DANMARK

Erhvervsuddannelserne skal være et attraktivt og konkurrencedygtigt valg for de unge på lige fod med gymnasierne. Vi skal gøre erhvervsuddannelse til noget, som eleverne aktivt vælger til efter grundskolen, fordi de ønsker at bruge både hænder og hoved i deres hverdag. Det indebærer en indsats for at gøre forældre opmærksomme på mulighederne med en erhvervsuddannelse, sikring af den geografiske dækning af erhvervsuddannelser, match mellem elever og virksomheder ift. praktikpladser, brobygningsindsatser rettet mod grundskoleelever samt at flere unge skal være fagligt klar til en erhvervsuddannelse.

Det er en udfordring for erhvervsskolerne at opretholde et bredt udbud af uddannelser, da de nu værende rammer for erhvervsuddannelserne giver meget begrænsede muligheder for samlæsning i de samme fag på tværs af uddannelserne. Derfor bør sikring af uddannelser i hele landet været et af fokusområderne, når der laves friinstitutionsforsøg på erhvervsskolerne.

LÆS MERE PÅ SIDE 21

DEL 1

ANALYSE: FÆRRE UNGE FREM MOD 2030

I de kommende år vil der være færre unge i Danmark i aldersgruppen 16-19 år. Tallene viser, at den demografiske udvikling vil ramme nogle dele af landet særligt hårdt. Udviklingen kan betyde, at erhvervsskoler og gymnasier – særligt uden for de store byer – vil blive nødt til at lukke. Det vil i sidste ende medføre, at mange unge vil få længere til en ungdomsuddannelse, hvis ikke der bliver fundet løsninger, der sikrer et fortsat bredt geografisk udbud.

Danske Regioner har på baggrund af tal fra Danmarks Statistik gennemgået udviklingen i antallet af unge mellem 16 og 19 år frem mod 2030 på nationalt, regionalt og kommunalt plan. Intervallet 16-19 år er valgt, da denne aldersgruppe udgør over 90 procent af eleverne på de gymnasiale uddannelser og på erhvervsuddannelsernes grundforløb.

UDVIKLINGEN PÅ LANDSPLAN

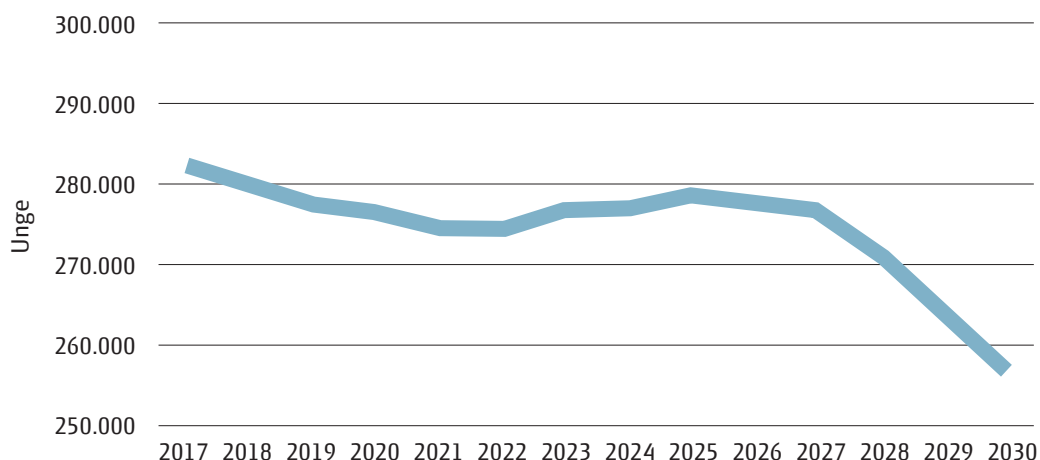
I dag er der 281.795 unge mellem 16 og 19 år i Danmark. I 2030 vil der blot være 256.664 personer i aldersgruppen. Det er cirka 25.000 færre unge, og det svarer til et samlet fald på næsten 10 procent.

DEN REGIONALE UDVIKLING

Anskues udviklingen i antallet af unge fra et nationalt perspektiv som i figur 1, ser det ud til, at udfordringen med et faldende antal unge først indtræffer efter nogle år. Opdeler vi udviklingen på Danmarks fem regioner, bliver det imidlertid tydeligt, at udviklingen allerede er i gang – og at den er forskellig fra region til region.

Frem mod 2030 vil Region Hovedstaden som den eneste region opleve, at der kommer flere unge til. De andre fire regioner står til at få væsentligt færre unge i en nær fremtid. Værst ser det ud i Region Nordjylland, Region Syddanmark og Region Sjælland. I disse regioner vil godt hver syvende unge forsvinde. Ser vi bort fra de største byer i de tre regioner, ser udviklingen endnu værre ud. I Region Nordjylland vil der for eksempel være 20 procent færre unge i 2030 sammenlignet med i dag, når vi ser bort fra Aalborg Kommune.

Figur 3 viser, at fire af landets fem regioner samlet set i 2020 allerede vil have mistet over 6.000 unge svarende til over 200 gymnasieklasser.

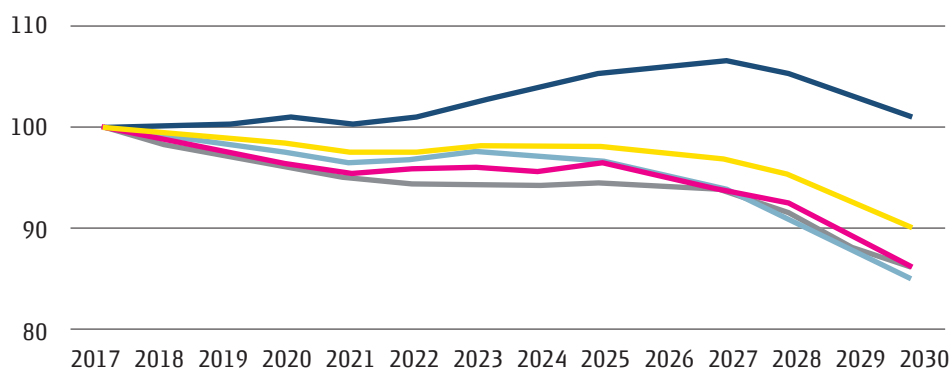

Figur 1:

25.000 færre unge frem mod 2030

Udviklingen i antallet af 16-19-årige i perioden 2017-2030

Kilde: Danske Regioner på baggrund af Danmarks Statistik

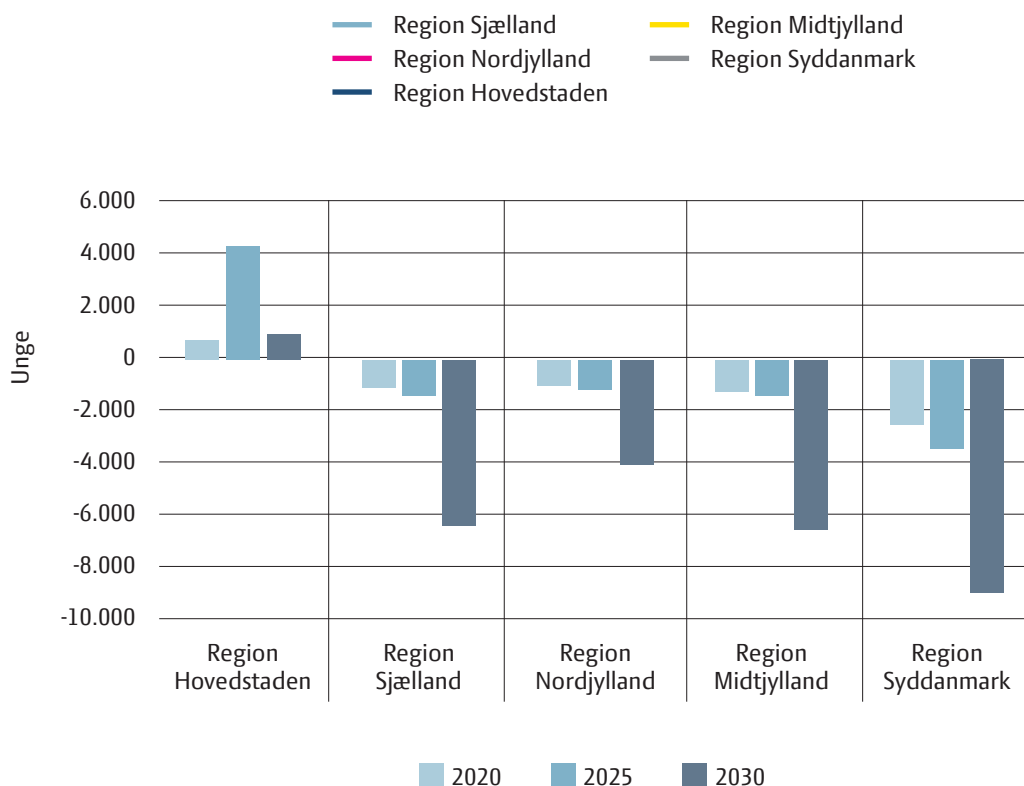

Figur 2:

Store regionale forskelle frem mod 2030

Befolkningsfremskrivning i antal 16-19-årige fordelt på regioner (2017 = 100)

Kilde: Danske Regioner på baggrund af Danmarks Statistik

Figur 3:

Stort fald i antallet af unge i fire regioner

Befolkningsfremskrivning i antal 16-19-årige fordelt på regioner

Kilde: Danske Regioner på baggrund af Danmarks Statistik

DEN LOKALE UDVIKLING

På det helt lokale niveau træder de geografiske forskelle tydeligt frem. Der vil frem mod 2030 være flere og flere unge i og omkring Danmarks store byer. Københavns Kommune vil eksempelvis have 3.942 flere unge i 2030 end i 2017.

Derimod vil områderne uden for de store byer opleve en massiv reduktion i antallet af unge. Allerede om tre år i 2020 vil antallet af unge være faldet med over fire procent i 27 af landets kommuner. Det viser kort 1. Det svarer til 3.822 unge i de berørte kommuner. I fire af de 27 kommuner vil faldet være på over ti procent.

Kort 2 viser, at 20 kommuner i 2025 vil have mere end ti procent færre unge end i dag. Og kort 3 viser, at antallet af unge i 2030 forventes at være reduceret i 83 af landets 98 kommuner. I hele 27 kommuner forventes faldet at være på mere end 20 procent frem mod 2030.

I nogle kommuner er situationen en helt anden. Her vil antallet af unge stige. I 2025 vil antallet af unge være vokset mellem 5 og 17 procent i 13 kommuner. I Tårnby Kommune forventes der eksempelvis at være op mod 14 procent flere unge i 2025 end i dag. Det svarer til 277 flere unge eller næsten ti skoleklasser med 28 elever i hver. I Københavns Kommune forventes i 2025 at være 17 procent flere unge (3.251) svarende til omkring 116 skoleklasser med hver 28 elever.

For en del af de kommuner, der frem mod 2025 oplever at få flere unge, vil antallet igen være faldet fem år efter i 2030. I Viborg Kommune vil der for eksempel i 2025 være 4 procent flere unge end i 2017, mens der i 2030 vil være næsten 5,5 procent færre unge end i 2017.

Her falder antallet af unge mest frem mod 2030	Andel unge, der i 2017 søgte en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen
Lemvig	19,7 %
Lolland	28,8 %
Bornholm	28,1 %
Struer	22,7 %
Tønder	23 %
Langeland	36,1 %
Frederikshavn	25,8 %
Morsø	31,6 %
Skive	20,1 %
Odsherred	25,2 %

Kilde: UVM. Kommuner med under 10.000 indbyggere er undtaget.

FÆRRE UNGE FREMOVER

- I 2020 vil antallet af unge være faldet i 77 kommuner.
- I 2025 vil antallet af unge være faldet med 10 procent eller mere i 20 kommuner.
- I 2030 vil antallet af unge være faldet med 20 procent eller mere i 27 kommuner.

FÆRRE UNGE BETYDER ENDNU FÆRRE FAGLÆRTE

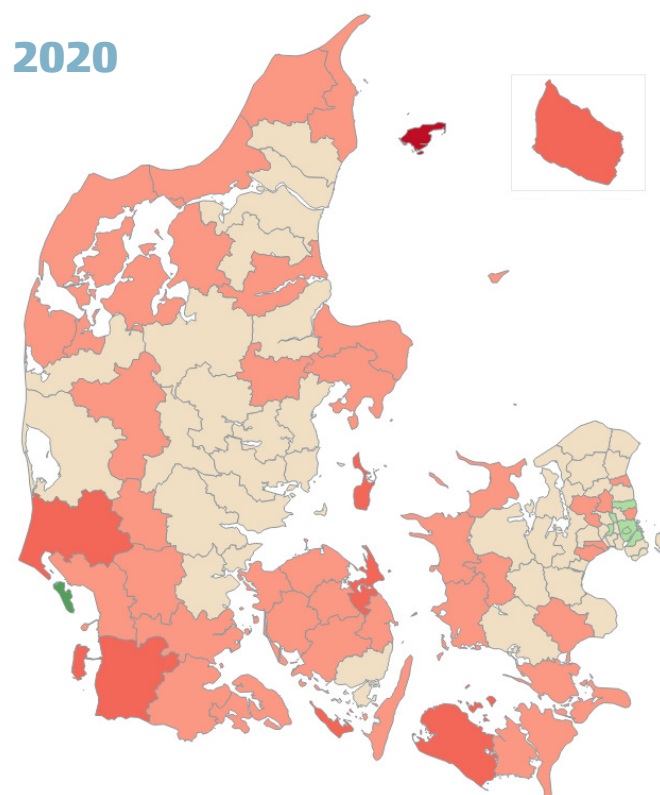
Med færre unge i 2030 kan vi forvente, manglen på faglærte i Danmark bliver endnu større end i dag. Det skyldes, at antallet af unge især falder i de dele af Danmark, hvor mange vælger en erhvervsuddannelse. Omvendt stiger antallet af unge i de større byer, hvor meget få vælger en erhvervsuddannelse.

I dag er det gennemsnitligt 18,5 procent af de unge, der vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen.

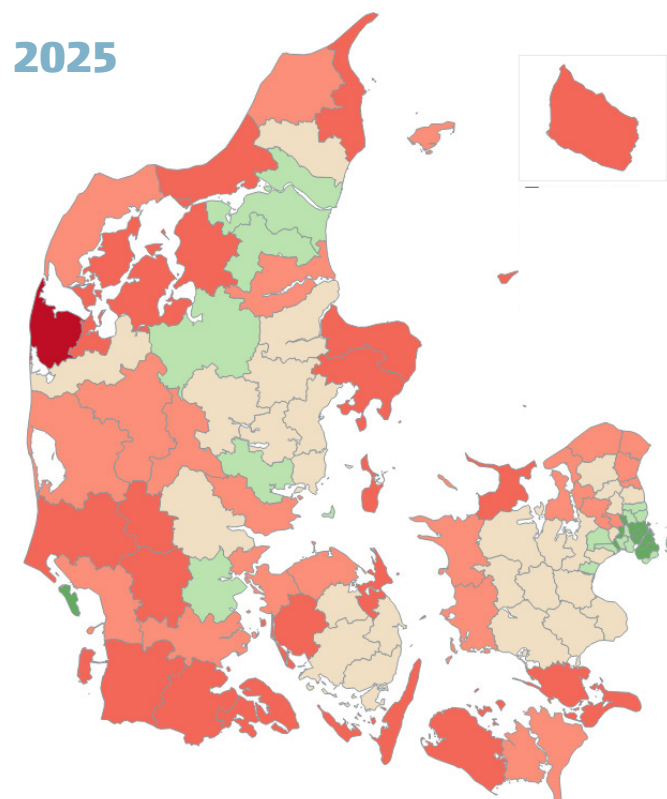
Tabellen til nederst venstre viser, at de 10 kommuner, hvor antallet af unge falder mest, samtidig er nogle af de steder i landet, hvor den største andel unge vælger en erhvervsuddannelse. Tabellen nederst til højre viser, at det omvendte i høj grad gør sig gældende for de 10 kommuner, hvor antallet af unge stiger mest.

Her stiger antallet af unge mest frem mod 2030	Andel unge, der i 2017 søgte en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen
København	12,6 %
Vallensbæk	13,9 %
Frederiksberg	6,3 %
Herlev	15,8 %
Tårnby	23,1 %
Glostrup	12,6 %
Lyngby-Taarbæk	6,2 %
Rødovre	18,3 %
Gladsaxe	11 %
Dragør	9,4 %

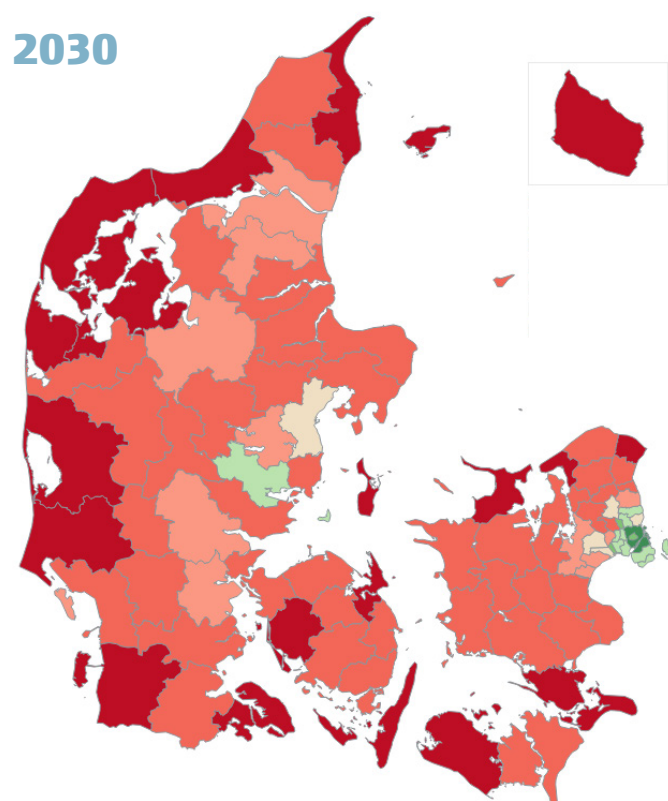
Kort 1: Udviklingen i antallet af unge mellem 16 og 19 år frem mod 2020 fordelt på kommuner

Kort 2: Udviklingen i antallet af unge mellem 16 og 19 år frem mod 2025 fordelt på kommuner

Kort 1: Udviklingen i antallet af unge mellem 16 og 19 år frem mod 2030 fordelt på kommuner

- Mere end -20%
- Fra -9% til -20%
- Fra -3% til 8%
- Fra -2% til 2%
- Fra 3% til 8%
- Fra 9% til 20%
- Mere end 20%

DEN GEOGRAFISKE DÆKNING AF UNGDOMSUDDANNELSER HAR STOR BETYDNING

En bred geografisk dækning af ungdomsuddannelserne skal sikre, at de unge har mulighed for at vælge en uddannelse, der matcher den enkeltes behov og ønsker. Analyser viser, at tilgængeligheden til ungdomsuddannelser har indflydelse på frafaldet på uddannelserne samt på de unges valg af uddannelse.

Det er dog ikke kun vigtigt for de unge, at der er ungdomsuddannelser til stede i hele landet. Det er også vigtigt, hvis man ønsker at sikre, at der er vækst og udvikling i alle dele af Danmark. Dels er det mere attraktivt at bosætte sig og blive boende et sted, hvor man ved, at børnene kan få en ungdomsuddannelse. Og dels er det vigtigt for virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft. Mange – særligt med en erhvervsuddannelse – bliver boende der, hvor de har taget deres uddannelse. Hvis der ikke er uddannelsesmuligheder i et område, kan det blive svært at fastholde virksomheder, da de vil risikere at mangle medarbejdere med de rigtige kvalifikationer.

Status i dag

Aktuelt er der relativt gode muligheder for at starte på en ungdomsuddannelse i det meste af landet, særligt hvad angår de gymnasiale uddannelser. Der findes 66 HHX-udbud og 55 HTX-udbud samt 145 STX-udbud og 97 HF-udbud.

Det er svært at opgøre tilgængeligheden til erhvervsuddannelser, idet der findes 107 specifikke uddannelser fordelt på fire hovedindgange. Uanset den aktuelle status bliver muligheden for at starte på en erhvervsuddannelse styrket fra sommeren 2017. Som et resultat af den seneste udbudsrunde i 2016 blev der godkendt yderligere 53 nye udbud af erhvervsuddannelserne grundforløb 1 (GF1) og 98 nye udbud af grundforløb 2 (GF2).

De største fremtidige udfordringer for ungdomsuddannelserne er umiddelbart ikke en aktuel mangel på udbud, men at fastholde udbuddet i lyset af den demografiske udvikling samt tiltrække flere unge til erhvervsuddannelserne. Regionerne har et ansvar for at sikre den geografiske tilgængelighed til udbuddet af ungdomsuddannelser i Danmark. Således overvåger regionerne løbende tilgængeligheden og behandler ansøgninger om placering af nye uddannelser.

REGIONERNES OPGAVER

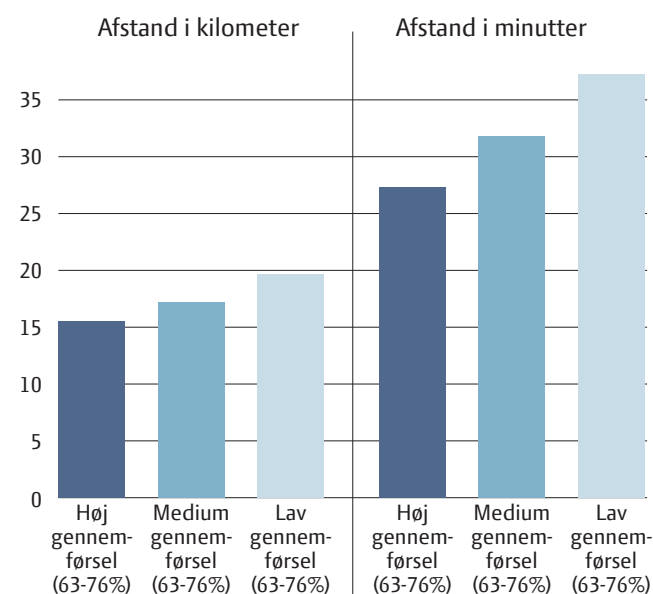
I henhold til lovgivningen koordinerer regionsrådene ungdomsuddannelserne for at sikre, at der er et tilstrækkeligt geografisk dækkende og varieret udbud. Ansøgninger om nye udbud og nedlæggelse af ungdomsuddannelser behandles af den enkelte region, inden sagen går videre til Undervisningsministeriet.

Betydningen af transport og frafald

En række analyser peger på, at en øget transporttid til ungdomsuddannelserne medfører et øget frafald. Da erhvervsuddannelserne er opdelt på flere uddannelser og de enkelte uddannelsesretninger derfor findes færre steder, har mange unge en relativt lang transporttid, hvis de ønsker at tage en specifik erhvervsuddannelse. Eksempelvis er det kun muligt at starte på plastmageruddannelsen ét sted i landet på grund af hensyn til kvalitet og udgifter til udstyr mv. Det er et vilkår, når vi ønsker, at uddannelserne er højt specialiserede.

I store dele af landet har de unge derfor en transporttid på langt over 30 minutter til nærmeste uddannelsessted. Det gør sig særligt gældende for erhvervsskolerne. En analyse foretaget af Danske Regioner viser, at jo længere transportafstand til erhvervsuddannelsen, desto større er elevernes frafald.

Figur 4: Jo længere afstand til en erhvervsuddannelse, jo flere unge falder fra

Kilde: Danske Regioner på baggrund af Transportundersøgelsen (2015)

Undersøgelsen viser, at unge, som går på en erhvervsskole i kommunerne med de bedste gennemførselsprocenter på deres erhvervsuddannelser, har 10 minutter og 4 kilometer kortere til deres uddannelse end de elever, der går på en erhvervsskole i kommunerne med de dårligste gennemførselsprocenter.

En øget centralisering af ungdomsuddannelserne kan forventes at øge frafaldet og dermed andelen af unge, der får en ungdomsuddannelse. Det er muligt at holde transporttiden nede ved dels at have en god geografisk uddannelsesdækning og dels at have gode muligheder for transport til uddannelserne. Det kan eksempelvis ske gennem oprettelse af "uddannelsesruter", som man har gjort i Region Syddanmark.

SYDDANSKE UDDANNELSESRUTER

I Region Syddanmark etablerede man i 2013 særlige "uddannelsesruter" for at give unge en mere sammenhængende rejse fra bopæl til skolested. Konkret etablerede man i Assens Kommune ruter til erhvervsskolerne i det sydlige og østlige Odense - Kold College og Syddansk Erhvervsskoles tre afdelinger. På den rute, der nedsatte elevernes gennemsnitlige rejsetid mest, var der tale om en gennemsnitlig reduktion på 23 minutter. I efterfølgende evalueringer svarer 50 procent af de adspurgte elever, at "uddannelsesruterne har i en eller anden grad medvirket til et lavere fravær hos dem, og at deres hverdag hænger bedre sammen". De gode erfaringer har ført til, at der nu er etableret i alt 33 nye ruter i regionen.

TILGÆNGELIGHED TIL GYMNASIEUDDANNELSER MED OFFENTLIG TRANSPORT

Gymnasiale uddannelser 2017

- Alment gymnasium (STX)
- Handelsgymnasium (HHX)
- Teknisk gymnasium (HTX)
- Højere forberedelseseksamen (HF)

Transporttider, offentlig transport

- 0-30 minutter
- 31-60 minutter
- 61-90 minutter
- Over 90 minutter

Kilde: Region Syddanmark
for Danske Regioner 2017

Kortet viser den samlede tid det tager at rejse med kollektiv trafik til det tidsmæssigt nemmest tilgængelige uddannelsessted. For rejser med under 5 km til uddannelsesstedet er der udregnet en reisetid med cykel. For uddannelsessteder som har samme fysiske placering, vil kun ét kunne ses, idet uddannelsesstederne i disse tilfælde "skygger" for hinanden, men de indgår i analysen

alligevel. Analysen er foretaget på baggrund af GTFS data fra Rejseplanen A/S, med udgangspunkt i et ankomststidspunkt kl 8:00 d. 9/5-2017. Uddannelsesstederne er taget fra institutionsregistret april 2017. Der tages forbehold for fejl i rejseplans data og institutionsregistret.

TILGÆNGELIGHED TIL ERHVERVSUDDANNELSER MED OFFENTLIG TRANSPORT

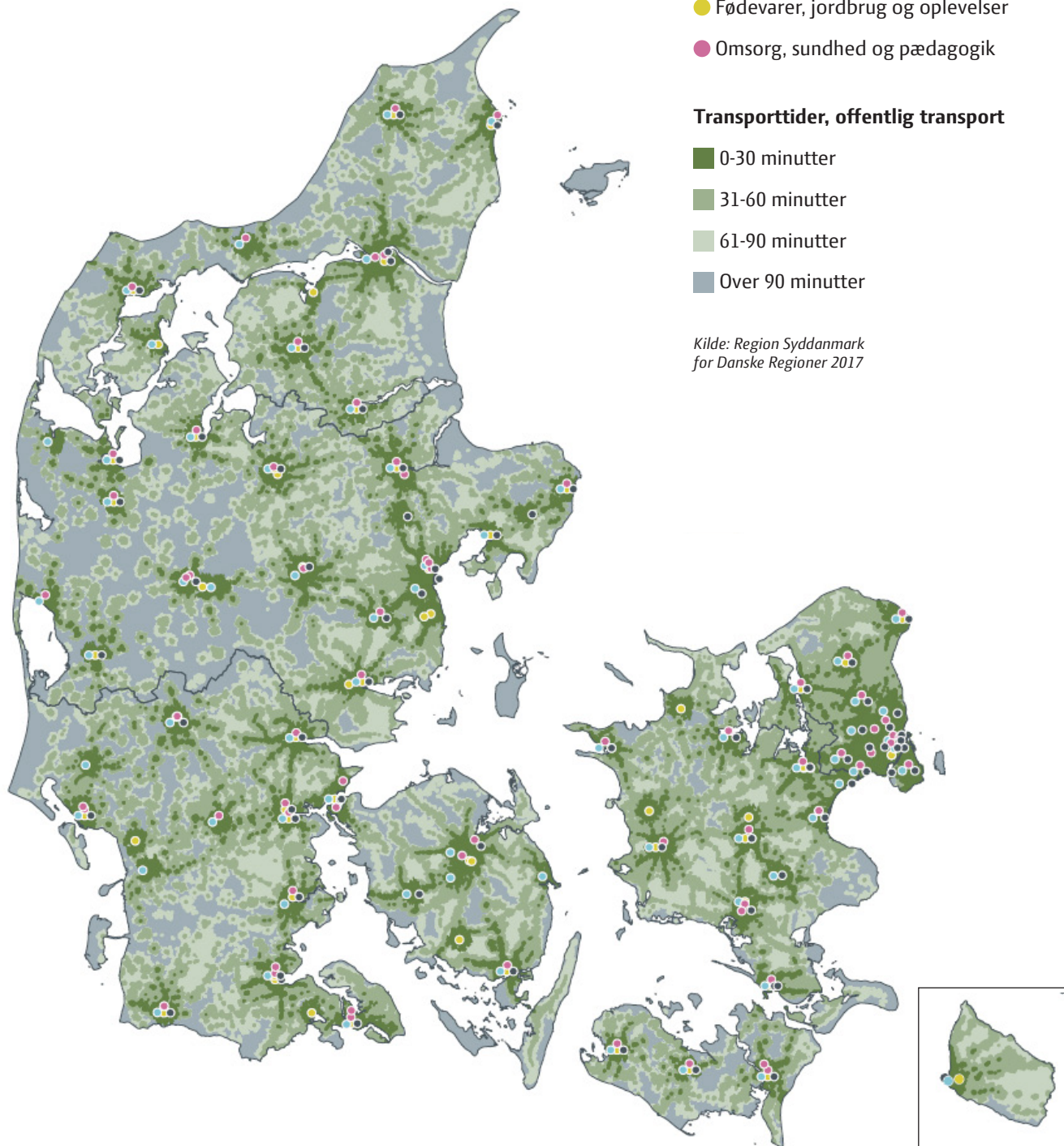
Erhvervsuddannelser 2017 GF1 hovedforløb

- Kontor, handel og forretningsservice
- Teknologi, byggeri og transport
- Fødevarer, jordbrug og oplevelser
- Omsorg, sundhed og pædagogik

Transporttider, offentlig transport

- 0-30 minutter
- 31-60 minutter
- 61-90 minutter
- Over 90 minutter

Kilde: Region Syddanmark
for Danske Regioner 2017

DEL 2

SÅDAN SIKRER VI UNGDOMSUDDANNELSE TIL ALLE: FEM ANBEFALINGER

I Danmark har vi et ungdomsuddannelsessystem, der på mange måder fungerer rigtig godt. I langt størstedelen af landet har de unge i dag mulighed for at tage en ungdomsuddannelse af høj kvalitet inden for en rimelig transporttid. Det må vi imidlertid ikke tage for givet. Særligt ikke i en tid, hvor de unge mange steder i landet bliver væsentligt færre.

Der er i dag 83 erhvervsskoler og 145 gymnasier i Danmark. Et alment dansk gymnasium har et gennemsnitligt elevtal på 780 elever, mens en erhvervsskole har et gennemsnitligt elevtal på 1619 elever¹. Tilbagegangen i antallet af unge svarer til kapaciteten på 15 erhvervsskoler, godt 32 gymnasier eller 900 almene gymnasieklasser.

Udsigten til 25.000 færre unge i 2030 udgør en reel trussel mod fremtidens uddannelsesdækning af både gymnasier og erhvervsskoler. Der er derfor behov for at fremtidssikre uddannelsessystemet, så også fremtidens unge har adgang til ungdomsuddannelse af høj kvalitet, hvad end de er født i Vestjylland eller på Vesterbro.

Det kræver, at vi finder løsninger allerede i dag. Den demografiske udvikling vil sandsynligvis betyde, at det kan blive nødvendigt at lukke institutioner enkelte steder, men generelt bør der være tryk omkring tilgængeligheden til ungdomsuddannelser i hele landet.

Der er derfor brug for mere end bare kortsigtede, midlertidige løsninger. Med uddannelsesdækning i hele Danmark for øje skal vi skabe langtidsholdbare rammer, der kan skabe ro omkring skolerne og give rum til at skabe stærke uddannelsesmiljøer med høj faglighed til glæde for unge, forældre og erhvervsliv.

Danske Regioner præsenterer derfor fem anbefalinger:

1. Kapaciteten skal passe til en fremtid med færre unge
2. Et fremtidssikret elevfordelingssystem
3. Større vægtning af uddannelsespolitiske hensyn
4. Campus – en del af løsningen
5. Behov for at uddanne flere faglærte i hele Danmark

Det er vigtigt at understrege, at de regulerende tiltag, som foreslås i dette oplæg, særligt skal anvendes i de situationer, hvor de får en effekt i forhold til at sikre en bred uddannelsesdækning under hensyntagen til, at de unge fortsat har friheden til at tage en ungdomsuddannelse af høj kvalitet.

¹ Baseret på institutionernes egne tal

ANBEFALING 1

KAPACITETEN SKAL PASSE TIL EN FREMTID MED FÆRRE UNGE

I oktober 2016 var 140.000 unge mellem 16 og 19 år i gang med en gymnasial uddannelse, mens 35.000 unge i samme aldersgruppe gik på en erhvervsuddannelse². I 2030 vil der være 25.000 færre unge i denne aldersgruppe.

Det står klart, at der med de faldende ungdomsårgange må ske en tilpasning af kapaciteten, så eksempelvis de største gymnasier i de store byer ikke frit kan optage så mange elever som muligt. Udfordringen er, hvordan man kan gøre det på en måde, der sikrer, at der fortsat er uddannelsesmuligheder af en tilstrækkelig kvalitet i hele Danmark.

En gennemtænkt kapacitetspolitik er desuden vigtig, fordi antallet af unge forventes at stige på den anden side af 2030. Den massive og svingende udvikling i elevgrundlaget stiller store krav til systemets fleksibilitet.

Langt størstedelen af de unge ønsker at starte på en ungdomsuddannelse i deres nærområde. Ved at styrke de regler, der regulerer kapaciteten, kan vi være med til at sikre, at det fortsat i overvejende grad er en mulighed om fem eller 10 år.

I dag er det stort set op til gymnasierne selv at fastsætte deres kapacitet i regi af de forpligtende samarbejder. På trods af, at der fra 2016 til 2017 var 2.000 færre unge, der forlod grundskolen, viser en opgørelse, at gymnasierne fra 2016 til 2017 har opjusteret STX-kapaciteten med 400 elever og hf-kapaciteten med 950 elever. Dette viser, at det er vanskelig at tilpasse kapaciteten med den nuværende incitaments-struktur på trods af de faldende elevtal.

Der er behov for, at kapaciteten fastsættes på en hensigtsmæssig måde ud fra et helhedshensyn, så den bringes i overensstemmelse med udviklingen i antallet af unge og det reelle antal potentielle ansøgere i et givent område. Reglerne giver mulighed for, at man fra politisk hold kan holde hånden over mindre gymnasier, der bliver truet af kapacitetsudvidelser på de større gymnasier i de store byer. En god uddannelsesdækning har betydning for antallet af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse.

Ud over den demografiske udvikling i sig selv, er det også vigtigt at forholde sig til andre tendenser som eksempelvis transportmønstre, mobilitet og urbanisering.

De enkelte institutioner har som nævnt vide muligheder for selv at fastsætte deres kapacitet. Der er dog regler, der skal gøre det muligt at sikre en god geografisk uddannelsesdækning i hele landet. Et af disse værktøjer er kapacitetsloftet. Det er her muligt for det enkelte regionsråd at indstille til Undervisningsministeren, at der pålægges et kapacitetsloft på bestemte gymnasier, hvis de har udvidet kapaciteten ud over det, der er nødvendigt i deres optageområde – og dermed underminerer elevgrundlaget for nærliggende institutioner. Blandt andet er Skive Gymnasium blevet pålagt et kapacitetsloft for at sikre, at der fortsat er et gymnasium på Mors, og i Syddanmark har Rosborg Gymnasium været pålagt midlertidigt kapacitetsloft for at sikre Tørring og Grindsted Gymnasiums elevoptag og dermed deres fremtidige eksistens.

I dag er det dog kun muligt for regionsrådet via indstilling til ministeren at fastsætte et kapacitetsloft for maksimalt to år. Det er ikke tilstrækkeligt, når der vil komme en markant og længerevarende nedgang i ungdomsårgangene. Der kan derfor være behov for, at kapaciteten på et gymnasium sættes ned til et lavere niveau i tilfælde, hvor der er et fald i antallet af unge i et lokalområde, og hvor flere gymnasier deles om optaget. En nedregulering bør foretages med en indfasning over eksempelvis to-tre år for at give den pågældende institution mulighed for gradvist at tilpasse sig de ændrede omstændigheder.

Eksempel: Institution A optager årligt 300 elever fra et område. I nabokommunen ligger institution B, som årligt optager 500 elever og er pålagt et kapacitetsloft på 500. Hvis antallet af unge falder til 400 i institution B's optageområde vil institutionen igen have mulighed for at underminere grundlaget for institution A, medmindre der er mulighed for fastsætte et loft, som er lavere end den nuværende kapacitet.

FORSLAG

To-årsgrænsen for kapacitetsloft bør fjernes. I stedet skal loftet revideres årligt. Samtidig bør det være muligt for regionsrådet at nedregulere elevkapaciteten permanent i situationer med et faldende antal unge i et bestemt område under nærmere definerede omstændigheder.

² Fire ud af fem fra aldersgruppen, der var i gang med en ungdomsuddannelse var således i gang med en gymnasial uddannelse, mens 1 ud af 5 var i gang med en erhvervsuddannelse

LIGE REGLER FOR ALLE FIRE GYMNASIALE UDDANNELSER

Med gymnasireformen 2016 blev de fire gymnasiale uddannelser (STX, HTX, HHX og HF) ligestillet. Der er dog fortsat områder, hvor lovgivningen er forskellig. Både STX og HF er inkluderet i de forpligtende samarbejder og fordelingsudvalg i modsætning til HHX og HTX. Af samme grund kan hverken HHX eller HTX pålægges et kapacitetsloft for antallet af elever, ligesom begge uddannelser er undtaget lokale fordelingskriterier.

Det kan gå hen og blive en udfordring ift. at sikre en bred uddannelsesdækning. Både kapacitetslofter og lokale fordelingskriterier er centrale indsatser i den forbindelse. Eksempelvis kan fastsættelse af et kapacitetsloft på ekspanderende bygymnasier holde hånden over udsatte gymnasier i yderområderne. På samme måde kan lokale fordelingskriterier tilgodese institutionerne i tyndt befolkede områder.

Af hensyn til at fremtidssikre uddannelsesdækningen bør HHX og HTX følge samme regler som STX og HF. Repræsentanter fra HHX og HTX skal optages i de forpligtende samarbejder og lokale fordelingsudvalg. Elevfordelingen skal administreres af de lokale fordelingsudvalg på samme vilkår som for STX og HF. Ligeledes skal regionsrådene have mulighed for at indstille til ministeren, at en HTX eller HHX pålægges et kapacitetsloft, og at kapaciteten fastsættes efter de samme principper som for det almene gymnasium.

FORSLAG

I dag gælder mange regler vedrørende koordinering og samarbejde kun for STX og HF. Der bør være ens regler på tværs af de fire gymnasiale uddannelser.

ANBEFALING 2 FREMTIDSSIKRING AF ELEVFORDELINGEN

I dag bliver 95 procent af de unge optaget på det gymnasium, de har ønsket som 1. prioritet, og kun meget få klager over det gymnasium, de er blevet placeret på. På mange måder fungerer det nuværende system altså rigtig godt.

Der er imidlertid behov for et eftersyn af reglerne for elevfordelingen, så de er tilpasset den fremtidige udvikling i antallet af unge.

Hvert år er der skoler, som har flere 1. prioritetsansøgere til STX og HF, end hvad der er pladser til. Fordelingsudvalgene omfordeler derfor nogle ansøgere til andre gymnasier. Det foregår på baggrund af et afstandskriterium, hvor de elever med kortest afstand fra bopæl til gymnasium bliver optaget. Der er desuden en supplerende regel, som sikrer, at elever, der søger det nærmeste gymnasium, under alle omstændigheder ikke har over 60 minutters transporttid til det gymnasium, de bliver optaget på².

Undervisningsministeren har annonceret et eftersyn af de nuværende regler for fordeling af elever på de gymnasiale uddannelser. Et eftersyn af fordelingsystemet bør adressere følgende udfordringer:

- Hvordan sikrer vi, at unge på tværs af landet har mulighed for at starte på en ungdomsuddannelse inden for en rimelig transporttid?
- Hvordan mindsker vi den u hensigtsmæssig konkurrence mellem institutionerne, der fører til stadigt større markedsføringsudgifter og som gør det vanskeligt at opretholde gymnasier i hele landet?
- Hvordan sikrer vi en hensigtsmæssig fordeling af fagligt stærke og svage elever uden at det går ud over elevernes frie valg?

Regionerne varetager ansvaret for arbejdet med fordeling af elever, og i hvert fordelingsudvalg sidder en eller to repræsentanter udpeget af regionsrådet.

For regionerne er det afgørende, at der i forbindelse med elevfordeling mellem gymnasierne er fuld gennemsigtighed, og at der bliver taget hensyn til den enkelte elevs ønsker og retssikkerhed. Konsekvensen af indførelse af yder-

² Hvis det er muligt at optage eleverne inden for 60 minutter. Der er områder, hvor eleverne her mere end 60 minutters transporttid til nærmeste gymnasium.

ligere fordelingskriterier er, at færre ansøgere får opfyldt deres førstprioritet i valg af uddannelsesinstitution, og at flere elever dermed skal fordeles på deres 2. og 3. prioritet efterfølgende.

FORSLAG

I forbindelse med et eftersyn af fordelingsreglerne på gymnasieområdet er det vigtigt, at eftersynet tager udgangspunkt i de regionale erfaringer med de nuværende fordelingspraksis på gymnasieområdet, herunder de særlige dispensationer for fordelingskriterierne, som blev givet til fordelingen i 2017. Eftersynet skal særligt tage højde for, at der ikke er elever, der får uhensigtsmæssigt langt i skole, hvis deres lokale gymnasium må lukke.

SUPPLERENDE GYMNASIALE FORDELINGSREGLER

I december 2016 fik de gymnasiale fordelingsudvalg mulighed for at få dispensation fra de gældende fordelingsregler i 2017, hvis et fordelingsudvalg i enighed ville fastsætte særlige lokale fordelingsregler. De supplerende, lokale fordelingsregler kan blive en del af løsningen på, hvordan vi sikrer en bred uddannelsesdækning. Det kræver imidlertid, at reglerne bliver styrket.

Et stærkt, lokalt samarbejde mellem gymnasierne i et fordelingsudvalg er en forudsætning for en mere hensigtsmæssig elevfordeling, da supplerende fordelingsregler bør gælde for hele fordelingsudvalgets område. Det er uhensigtsmæs-

sigt, hvis en enkelt institution kan blokere for løsninger i et fordelingsområde. Samtidig er det et problem, hvis der er forskellige regler i fordelingsområder, som ligger geografisk tæt på hinanden, og som eleverne søger på kryds og tværs af. Det gælder f.eks. i hovedstadsområdet.

Regionernes ansvar for at koordinere ungdomsuddannelserne betyder, at de har et indgående kendskab til de lokale uddannelsesforhold og samtidig et regionalt overblik. Regionerne udarbejder analyser og fremskrivninger af demografien, uddannelsessøgemønstre og det regionale arbejdsmarkeds efterspørgsel. Regionerne kan se på tværs af lokale udfordringer og vurdere behov i et bredt regionalt perspektiv. Fastsættelse af supplerende, lokale fordelingskriterier bør derfor forankres politisk i regionsrådene, som efter en helhedsvurdering indstiller til godkendelse eller afslag. Undervisningsministeriet kan vurdere lovligheden af beslutningen. Fordelen ved modellen er, at regionsrådene kan bidrage til at vurdere konsekvenserne af de supplerende fordelingsregler efter objektive kriterier, herunder betydningen for institutionerne samlet i fordelingsområdet, elevernes søgemønstre og andet.

FORSLAG

De gymnasiale fordelingsudvalg bør have mulighed for at indstille særlige, lokale fordelingskriterier, som undervisningsministeren beslutter efter indstilling fra det relevante regionsråd. Det vil sikre et regionalt helhedssyn og hensyntagen til ligebehandling, gennemsigtighed og det frie valg for eleverne. Beslutningerne kan gælde for enkelte fordelingsområder eller for hele regionen.

ANBEFALING 3

STØRRE VÆGTNING AF UDDANNELSESPOLITISKE HENSYN

Siden 2007 har alle ungdomsuddannelserne været administreret ved selveje. Det har mange fordele. Selvejet giver en smidig lokal ledelsesstruktur og tilrettelæggelse af undervisning med et begrænset ressourceforbrug til administration. Der er ingen tvivl om, at selvejet er en del af løsningen på, hvordan vi sikrer, at unge har adgang til gode ungdomsuddannelser i hele landet.

Med selvejet følger imidlertid også en risiko for uhensigtsmæssig konkurrence mellem institutionerne. Det er afgørende, at samfundsmæssige hensyn ikke går tabt i skolernes egeninteresser og en stadig øget konkurrence om færre elever.

Der er med andre ord behov for regler, der supplerer selvejet på de områder, hvor skolernes egne økonomiske interesser kommer i vejen både uddannelsespolitiske mål og prioriteter samt de samfundsmæssige behov.

ET HELHEDSSYN PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE

Regionerne ønsker at fremme samarbejdet mellem udbydere af ungdomsuddannelserne – f.eks. gymnasierne og erhvervsskolerne – for at sikre, at der eksisterer ungdomsuddannelser af høj kvalitet i hele landet.

Det faldende elevtal i de kommende år skaber et behov for at se mere strategisk og helhedsorienteret på ungdomsuddannelserne.

Hver af de fem regioner udarbejder strategi for den regionale vækst- og udvikling (REVUS), der sætter den strategiske retning for regionens udvikling. Som baggrund for strategien indgår blandt andet opgørelser over de unges søgemønstre, den demografiske udvikling i befolkningen mm. Som en del af strategien vil det fremadrettet indgå, hvordan det samlede udbud af ungdomsuddannelser bedst tilgodeser hensynet til nem adgang i alle dele af regionen.

FORSLAG

Regionerne vil fremadrettet sætte større strategisk fokus på, hvordan uddannelsesdækningen sikres i den enkelte region som en del af de regionale vækst- og udviklingsstrategier. Dette kan eksempelvis vedrøre kapacitetsbehov, placering af uddannelsesudbud, etablering af campus-samarbejder og udviklingsindsatser. På den måde sikres et mere langsigtet blik på oprettelse af nye institutioner, udbudsgodkendelser, udbygning og tilpasning af kapacitet mv.

BEDRE PRIORITERING AF UDGIFTER TIL ANLÆG

Den eksisterende bygningsmasse skal naturligvis vedligeholdes, og i nogle situationer kan det også svare sig at bygge helt nyt. Men der er også investeret i nybyggeri i en periode, hvor der samlet set er blevet færre elever på ungdomsuddannelserne.

Nogle steder i landet – ofte i byerne – udbygger uddannelsesinstitutioner på trods af, at der er ledig kapacitet på andre skoler i optageområdet. Det kan lede til en dårlig udnyttelse af den eksisterende kapacitet og betyder til tider, at institutionerne uden for de store byer trues på eksistensen.

Som en del af finanslovsaftalen for 2017 er det aftalt, at der skal være et anlægsloft for ungdomsuddannelserne. Et anlægsloft indebærer nødvendigvis en prioritering af, hvor midlerne i givet fald kan bruges. Regionerne kan med fordel inddrages i denne prioritering jf. regionernes ansvar for at sikre den geografiske tilgængelighed til ungdomsuddannelserne.

FORSLAG

Når anlægsloftet bliver udmøntet, bør det blandt andet ses i sammenhæng med skolernes kapacitetsbehov. Hvis skoler ønsker at udvide deres kapacitet gennem brug af anlægsudgifter, kan regionsrådet med fordel have indstillingsret i forhold til Undervisningsministeriet. Regionsrådet har fokus på udviklingen i antallet af unge samt samfundsmæssige hensyn og geografisk uddannelsesdækning, herunder eksempelvis opbygning af attraktive campus-miljøer til gavn for de unge. Der kan sættes en nedre beløbsmæssig grænse for, hvornår regionsrådet skal inddrages omkring skolernes anlægsinvesteringer.

ET BEVILLINGSSYSTEM MED FOKUS PÅ KVALITET FREM FOR KVANTITET

Det nuværende taxametersystem på ungdomsuddannelserne medfører, at institutionerne har incitament til at øge optaget uden hensyn til samfundsmæssige behov som eksempelvis den geografiske uddannelsesdækning eller ønsket om flere faglærte. Det fører samtidig til en kamp om de stadigt færre elever og store udgifter til markedsføring på ungdomsuddannelserne. Med inspiration fra regeringens reform af finansieringssystemet på de videregående uddannelser bør der ses på taxametersystemet for ungdomsuddannelserne. En omlægning af økonomien, så institutionerne får en større del af midlerne gennem et grundtilskud, vil gøre det mindre attraktivt for institutionerne at bruge ressourcer på indbyrdes konkurrence. Et grundtilskud vil samtidig have den fordel, at det vil være muligt at opretholde uddannelsesinstitutioner uden for de store byer på trods af udsving i elevgrundlaget. Grundtilskuddet kan fastsættes for flerårige perioder på eksempelvis fire år.

FORSLAG

Med inspiration fra bevillingsreformen for de videregående uddannelser bør grundtilskud udgøre en større del af ungdomsuddannelserne økonomi end i dag og fastsættes for flerårige perioder.

FORSLAG

Nye og tidssvarende lokaler bør ikke være forbeholdt elever på de store skoler i de største byer. Vi bør derfor overveje, hvordan man sikrer, at også de mindre institutioner har tilstrækkeligt med midler til at investere i gode undervisningslokaler.

BRUG UNIKKE FAGLIGE PROFILER AKTIVT

Ungdomsuddannelsesinstitutioner kan benytte sig af muligheden for at oprette særlige profiler, der kan være med til at skabe et unikt fagligt miljø for eleverne. Hermed forstås profiler, der udvikles og oprettes på initiativ af de enkelte institutioner selv.

Det gælder eksempelvis Morsø Gymnasium, der udbyder en musik- og dramalinje i samarbejde med to lokale teatre. Linjen tiltrækker elever fra hele landet. Andre eksempler er HF Cold Hawaii udbudt i Klitmøller af Thy-Mors HF & VUC samt

HF Søfart på Ærø. Med inspiration fra disse eksempler bør der etableres et samarbejde om udvikling af profilskoler uden for landets største byer. Profilerne kan bygge på de regionale erhvervsmæssige styrker og karakteristika.

FORSLAG

Skoler uden for de største byer kan bruge muligheden for at oprette faglige profiler, der kan bidrage positivt til et endnu mere attraktivt uddannelsesmiljø for de unge. I den forbindelse kan der trækkes på erfaringer fra skoler uden for de største byer, der i dag har haft succes med at udvikle en særlig profil.

ANBEFALING 4 CAMPUS – EN DEL AF LØSNINGEN

I en tid med færre unge og store krav til kvaliteten på ungdomsuddannelserne er der behov for at gå nye veje i forhold til at få mest ud af de ressourcer og offentlige midler, der er til rådighed. Her kan campus-samarbejder være én af vejene til at sikre mere attraktive uddannelses- og ungemiljøer i hele landet for de samme penge.

Der har i en årrække været fokus på potentialet i et styrket samarbejde gennem campus-modellen, hvor samtlige ungdomsuddannelser i en by samles på én lokalitet og eventuelt i én institution.

Campus skal her forstås som et geografisk fællesskab mellem to eller flere ungdomsuddannelser. Der kan både være tale om fusionering af institutioner eller samarbejde mellem uafhængige institutioner og/eller afdelinger af institutioner. Der vil typisk være tale om forskellige grader af administrativt og/eller fagligt samarbejde.

Der er mange fordele ved campus-samarbejder:

- Mulighed for at fastholde et bredt udbud af uddannelser uden for de store byer.
- Bedre udnyttelse af tilstedeværende ressourcer (stor-driftsfordele)
- Tæt samarbejde om frafaldstruede elever og fleksible skift mellem uddannelser.
- Samlet indsats ift. rekruttering fra grundskolen til ungdomsuddannelserne.

- Opbygning af et socialt miljø blandt eleverne på tværs af uddannelserne.
- Modvirkning af negativ konkurrence mellem institutioner.
- Samlæsning af fag (eksempelvis grundfag som dansk, der findes på flere uddannelser) og oprettelse af valgfag på tværs af uddannelser.
- Udlån af lærere på tværs af uddannelser.
- Mulighed for at tale med én stemme, hvilket kan være med til at sikre bedre vilkår for uddannelserne.
- Fælles informationsindsats omkring uddannelsesmulighederne i nærområdet.

ERFARINGER FRA NUVÆRENDE CAMPUSDANNELSER

Ofte bliver campusløsninger etableret med henblik på at skabe og sikre attraktive ungdomsmiljøer. En geografisk sammenlægning af uddannelsesinstitutioner skaber grundlag for etablering af ungdomsmiljøer eleverne imellem. Der er dog ikke garanti for et godt ungdomsmiljø, og det er derfor noget, de involverede institutioner bør arbejde aktivt med.

Succesfulde campussamarbejder kræver et stærkt samarbejde mellem region, uddannelsesinstitutioner, kommuner og virksomheder. Det er afgørende, at uddannelsesinstitutionerne ser værdien i at samarbejde frem for at konkurrere om de samme elever. Lokale og regionale virksomheder kan bidrage ved at tilbyde tilstrækkelig praktikpladser, stille sig til rådighed for case- og projektsamarbejder, tilbyde studiejobs, stille specialiseret/opdateret viden til rådighed samt ved at stille materialer til rådighed til brug i undervisningssammenhænge.

EKSEMPLER PÅ CAMPUS-SAMARBEJDER

Grindsted

Campus Grindsted er et samarbejde mellem ni uddannelsesinstitutioner i Grindsted. Idéen er at give eleverne tilbud og muligheder, de ellers ikke ville have. Eksempelvis er der oprettet valgfagshold med elever fra flere forskellige uddannelser; skolerne bruger hinandens undervisere, lokaler og andre faciliteter; der gennemføres gæstelærerundervisning af elever fra forskellige uddannelser, og meget andet. Også på det sociale felt er der fælles aktiviteter, hvor eleverne mødes på tværs af uddannelserne.

Campus Grindsted har medvirket til, at 9 ud af 10 unge vælger deres lokale ungdomsuddannelser til, fremfor eksempelvis at tage ind til Vejle. Campus Grindsted har fået støtte fra Region Syddanmarks uddannelsespulje.

Struer

I 2008 fusionerede Struer Gymnasium og Struer Erhvervsskole i Danmarks første ægte campus med seks ungdomsuddannelser under samme tag med fælles ledelse og administration. I dag går over 800 stx'ere, IB'ere, hf'ere, hhx'ere, hg'ere og elever i 10. klasse i skole under samme tag i Struer.

Skolen fungerer som et fælles campusområde med fælles faciliteter og bygningsmæssige rammer med kantine, festsal og vandrehal, idrætshal, fitnessrum, studieområder, studie-café, vejledningscenter, bibliotek, skolegård og andre udeområder.

Siden campusdannelsen er det faglige niveau hævet, særligt på HHX og HF, og skolen har formået at øge elevtallet og samtidig reducere frafaldet på flere uddannelser.

Forklaringen skal til dels hentes i, at eleverne nemmere kan skifte mellem ungdomsuddannelserne og fortsætte i Struer. Der er desuden etableret et fælles vejledningscenter på tværs af studieretningerne. Eleven kan i nogle tilfælde beholde samme vejleder, og der er en lettere overdragelse af elever mellem lærere. En af fordelene ved Campus Struer er, at det har været muligt at opretholde et bredt udbud af erhvervsuddannelser og EUX. Det havde ellers ikke været muligt.

Frederikssund

Med campusdannelsen i Frederikssund er det muligt at opretholde udbud af de fleste indgange til ungdomsuddannelserne på trods af et begrænset elevgrundlag. I skoleåret 2015/16 gik der således 445 elever i 9. klasse og 111 elever i 10. klasse i Frederikssund Kommune. Målsætningen er at sikre et udbud af ungdomsuddannelser, der er så attraktivt, at de unge vælger at blive for at tage deres ungdomsuddannelse i byen.

Der er udbud af STX, HF, VUC, HF-enkeltfag, HHX, EUX og en række erhvervsuddannelser på grundforløb 1 og 2. Fra sommeren 2017 kommer bl.a. tømrer- og elektrikeruddannelserne til. Der er desuden udbud af 10. klasse efter 20/20-modellen fordelt på tre linjer varetaget af tre forskellige erhvervsskoler. Partnerne i campussamarbejdet er fire af regionens erhvervsskoler, de forberedende tilbud og Frederikssund Kommune. Det særlige ved samarbejdet er, at de deltagende erhvervsskoler alle er satellitafdelinger af hovedinstitutioner i hhv. Hillerød (ES Nord og SØPU), Lyngby (KNORD) og Frederiksberg (TEC).

Læs mere på www.campus.frederikssund.dk

Undervisningsministeriet kan gennem styring og central kvalitetssikring bidrage til oprettelse og styrkelse af campus-samarbejder.

Regionerne fremmer i dialog med institutionerne i de områder, der egner sig til etablering af campus, og sikrer gennem styring af udbuddet af ungdomsuddannelserne, at udbuddene samles i campusområder. Dermed bliver alle erhvervsuddannelsernes hovedområder repræsenteret i et af regionens mere perifere områder. Samtidigt understøtter regionerne kvalitetsudviklingen af campus med regionale udviklingsmidler.

FORSLAG

Inden for anlægsloftet kan anvendelsen af anlægsmidler til campus-samarbejder prioriteres. Der bør være bedre muligheder for at leje og udleje lokaler, som kan bruges på tværs af selvstændige uddannelser.

Regionerne vil understøtte etablering af campus-samarbejder, der hvor der er lokal vilje og ejerskab for projektet. Dels gennem politisk prioritering fx. ift. godkendelse af nye uddannelsesudbud, kvalitetsprojekter medfinansieret af uddannelsespuljen og gennem vidensdeling og erfaringsudveksling på tværs af campus-samarbejder.

Mange steder indgår forskellige 10. klassestilbud i campus-samarbejder. Det er en god måde at sikre fødekæden til ungdomsuddannelserne på. En undersøgelse fra Danmarks Evalueringsinstitut viste i 2016, at 10. klasser placeret i tilknytning til en kommunal folkeskole rent faktisk mindsker sandsynligheden for, at eleverne påbegynder en ungdomsuddannelse både kort og lang tid efter, at eleverne har afsluttet grundskolen. Der kan derfor være en større effekt ved at lade 10. klasser overgå til campus-samarbejder mellem ungdomsuddannelserne i område for at sikre en god overgang.

FORSLAG

Det har vist sig, at kommunale 10. klasser mindsker sandsynligheden for at starte på en ungdomsuddannelse. Derfor bør 10. klassestilbud i langt højere grad drives af ungdomsuddannelserne i fællesskab, eksempelvis gennem campus-samarbejder.

ANBEFALING 5 BEHOV FOR AT UDDANNE FLERE FAGLÆRTE I HELE DANMARK

Danmark udfordres af udsigten til en massiv mangel på faglærte fremover. Manglen skyldes, at store generationer af ældre faglærte i de kommende år vil forlade arbejdsmarkedet, mens langt færre unge vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse.

Behovet for flere faglærte er en udfordring, der står højt på regionernes dagsorden. Det er målet med erhvervsuddannelsesreformen, der trådte i kraft i 2015, at 25 procent skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020. Det ser dog ud til, at det bliver svært at nå den målsætning, hvis ikke der gøres en yderligere indsats.

Udsigten til en massiv efterspørgsel på faglærte øger vigtigheden af at sikre attraktive og tilgængelige erhvervsuddannelser i hele landet. Lukker erhvervsuddannelserne uden for de store byer, kan vi forvente et fald i antallet af unge, der gennemfører en erhvervsuddannelse. Samtidig ved vi, at særligt faglærte i vid udstrækning bliver og arbejder hvor de færdiggør deres uddannelse. Skal vi sikre faglært arbejdskraft uden for de store byer, er det altså helt afgørende, at der er erhvervsuddannelser i hele landet, om end alle uddannelser ikke kan være til stede overalt. Der skal derfor her ske en afvejning af uddannelsesdækning, kvalitet og et tilstrækkeligt elevantal.

Der er behov for at finde løsninger, der giver erhvervsskolerne de nødvendige værktøjer til at komme igennem en tid med færre elever, og samtidig giver skolerne grundlag for at opretholde kvaliteten på uddannelserne.

Erhvervsuddannelserne er særligt udsatte over for udsigten til færre elever

I dag finders der hele 107 erhvervsuddannelser med mere end 400 specialiseringer. Det er dyrt for skolerne at opretholde mange udbud, hvor der ofte er få elever på hver. Udsigten til færre elever vil gøre det endnu sværere at få økonomien til at løbe rundt.

Færre elever kan desuden gøre det vanskeligt at opretholde kvaliteten i undervisningen. Mange klasser med få elever giver skolerne økonomiske vanskeligheder ift. at sikre de materialer, faciliteter og lærerressourcer, der er nødvendige for at skabe undervisning af høj faglig kvalitet. Bliver eleverne ganske få i klasserne, kan det desuden blive vanskeligt at skabe et godt socialt miljø for eleverne.

DERFOR BLIVER DER SNART FÆRRE FAGLÆRTE

Færre unge vælger en erhvervsuddannelse:

Andelen af unge der vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. og 10. klasse er faldet fra 31,7 procent i 2001 til 18,5 pct. i 2016.

Faglærte forlader arbejdsmarkedet:

Frem mod 2025 falder antallet af faglærte med mere end 70.000 personer. Samtidig bliver de faglærte ældre og ældre. I 2025 er der således udsigt til, at der vil være mere end 180.000 faglærte mellem 60 og 65 år. Modsat vil der være omkring 80.000 faglærte mellem 22-27 år.

Derudover er antallet af faglærte fra andre lande, som arbejder i Danmark, øget. Det kan forventes, at denne udvikling vil fortsætte såfremt der ikke uddannes tilstrækkeligt med faglærte i Danmark.

FLERE UNGE SKAL VÆLGE EN ERHVERVSUDDANNELSE

Erhvervsuddannelserne skal være et attraktivt og konkurrencedygtigt valg for de unge på lige fod med gymnasierne. Vi skal gøre erhvervsuddannelse til noget, som eleverne aktivt vælger til efter grundskolen, fordi de ønsker at bruge både hænder og hoved i deres hverdag.

For at imødegå den kommende mangel på faglært arbejdskraft kræver det, at erhvervsuddannelserne er til stede dér, hvor de unge er. Både geografisk og mentalt.

Forældre skal se erhvervsuddannelserne som et trygt og attraktivt valg

Flere undersøgelser viser, at forældre spiller en meget vigtig rolle i de unges uddannelsesvalg, ligesom flertallet af forældre bliver ved med at rådgive deres børn til at vælge gymnasiet, fordi de opfatter det som den vej, der giver flest muligheder. Blandt andet har 80 procent af de forældre, der har en lang videregående uddannelse, rådet deres børn til at vælge en gymnasial uddannelse.

Regionerne og en række samarbejdspartnere, herunder LO og DA, er derfor gået sammen om at udvikle kampagnen Dit Barns Fremtid, som har til formål at sikre, at erhvervsuddannelserne bliver en del af samtalen, når forældre snakker uddannelse med deres børn. Kampagnen har gennem en masse positive historier om konkrete unge, der har valgt en erhvervsuddannelse, skabt en fortælling om erhvervsuddannelserne som et attraktivt valg, ligesom kampagnen fremhæver nogle af de uddannelser, der er særligt efterspørgsel på og som har gode fremtidsudsigter.

Kampagnen har bl.a. kørt på TV, i radio, i aviser og på de sociale medier – bl.a. gennem små videoklip, hvoraf flere i skrivende stund har over 100.000 visninger på Youtube.

Erhvervsuddannelserne skal være tilgængelige for de unge

De unge orienterer sig i nogen grad efter, hvilke uddannelser der er tilgængelige i deres lokaleområde. Derfor er det vigtigt, at erhvervsuddannelserne er tilgængelige i hele landet.

Med udbudsrunder for erhvervsuddannelserne med start fra 2017 er der godkendt yderligere 53 nye udbud af erhvervsuddannelserne grundforløb 1 (GF1) og 98 nye udbud af grundforløb 2 (GF2). Regionerne har i den forbindelse indstillet til Undervisningsministeren, hvordan placeringerne hænger sammen med den regionale udvikling og den geografiske uddannelsesdækning.

Folketinget har desuden afsat en pulje på 7,5 millioner kroner, der skal støtte oprettelsen af erhvervsuddannelsernes grundforløb i områder med svag uddannelsesdækning. Det kan bidrage til at sikre erhvervsuddannelser i hele landet.

Endvidere er der flere steder i landet, blandt andet på Fyn, oprettet regionale uddannelsesruter, der sikrer at eleverne kommer hurtigere frem til deres uddannelsessted. Det kan i sidste ende gøre det mere attraktivt at vælge uddannelserne og mindske frafaldet.

Bedre match mellem virksomheder og unge i forhold til praktikpladser

Det er med til at skabe utryghed hos unge, der overvejer en erhvervsuddannelse, at de ikke kan være sikre på at få en praktikplads. Aktuelt mangler over 11.000 elever på erhvervsuddannelserne en praktikplads. Samtidig kan mange virksomheder ikke få det antal lærlinge, som de behøver og ønsker.

En del af løsningen ligger derfor i at skabe et godt match mellem virksomheder og elever. Det kræver blandt andet et bedre samarbejde mellem erhvervsskolerne på tværs af brancheområder. Flere regioner arbejder aktuelt på nye indsatser rettet mod disse udfordringer. Eksempelvis har Region Syddanmark finansieret indsatsen "EUX – en del af svaret", hvor der skal skaffes 460 praktikpladser til EUX-elever i regionen frem mod 2020.

Brobygningsindsatser rettet mod grundskoleelever

Folkeskolen er den vigtigste rekrutteringskilde til erhvervsuddannelserne. Desværre er folkeskolen i dag en motorvej til gymnasiet, mens den praktisk undervisning står svagt. Regionerne ønsker derfor en oprioritering af brobygningsindsatser i grundskolen. Eksempelvis har Dansk Byggeri i samarbejde med Region Hovedstaden igangsat initiativet

ByggeBoxen, hvor folkeskoleelever fra 4.-7. klasse besøger et stort lokalt byggeri for at blive introduceret for de mange muligheder inden for bygge- og anlægsbranchen. Det gælder f.eks. byggeriet af det kommende supersygehus Nyt Hospital og Ny Psykiatri Bispebjerg.

Flere unge skal være fagligt klar til en erhvervsuddannelse

Mange unge er ikke dygtige nok, når de forlader folkeskolen, og det gør det svært at nå målsætningen om, at 95 procent af de unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse. Der skal derfor sættes ind over for de cirka 5.000 elever, der ikke opnår 02 i dansk og matematik i 9. klasse.

Derfor anbefaler regionerne, at erhvervsskolerne får bedre organisatoriske og økonomiske rammer, så de kan gøre flere voksne klar til erhvervsuddannelsernes hovedforløb. Det kan ske ved at muliggøre mere fleksibelt brug af grundforløb 1, en forlængelse af grundforløb 2 med eksempelvis 12 uger afhængig af elevens behov eller ved at placere den halvårslige forberedende VUC-undervisning i regi af erhvervsskolerne, så de voksne i større grad bliver en del af erhvervsuddannelsesmiljøet, mens de forbereder sig.

Endeligt bør flere unge tilbydes forberedende tilbud, der kan gøre dem klar til en erhvervsuddannelse. Der er i dag meget store kommunale forskelle: i nogle kommuner tilbydes kun omkring 15 procent af de bogligt svage unge forberedende tilbud, mens det i andre kommuner er op mod 40 procent.

Regionerne og de regionale vækstfora har taget initiativ til en række indsatser, der skal gøre unge klar til en erhvervsuddannelse. Et eksempel er "Vejen til erhvervsuddannelse for ordblinde kursister" fra Region Nordjylland med fokus på at gøre de unge klar til de nye skærpede krav som fulgte med erhvervsuddannelsesreformen. Målet er at afklare, motivere og undervise unge ordblinde, så de kan tage en AVU (9. kl.) der kvalificerer til optagelse på en ungdomsuddannelse. Indsatsen løber fra 2015.

MERE INFORMATION OM REGIONERNES INDSATS FOR FLERE FAGLÆRTE

Alle regioner arbejder aktivt for, at erhvervsuddannelserne skal være et mere aktivt uddannelsesvalg. Danske Regioner kan kontaktes for yderligere information. Se også regioner.dk.

FRIINSTITUTIONSFORSØG PÅ ERHVERVSSKOLERNE

Allerede om få år vil antallet af unge være faldet betragteligt i en række områder i Danmark. I 2020 er antallet af 16-19-årige således faldet med fem procent eller mere i 27 kommuner. Der findes i dag erhvervsuddannelser i 19 af disse kommuner. Det drejer sig om Lolland, Bornholm, Varde, Tønder, Skive, Syddjurs, Billund, Jammerbugt, Morsø, Frederikshavn, Vesthimmerland, Struer, Lemvig, Norddjurs, Sønderborg, Haderslev, Esbjerg, Kalundborg og Thisted.

Det kan blive svært for erhvervsskolerne at opretholde et bredt udbud af uddannelser, da de nuværende rammer for erhvervsuddannelserne giver meget begrænsede muligheder for samlæsning i de samme fag på tværs af uddannelserne.

Som en del af løsningen foreslås derfor, at der oprettes et forsøg med "fri-institutioner". Forsøgene bør blandt andet finde sted på erhvervsskoler i områder med et faldende befolkningsgrundlag.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget om friinstitutioner i regeringens bebudede sammenhængsreform.

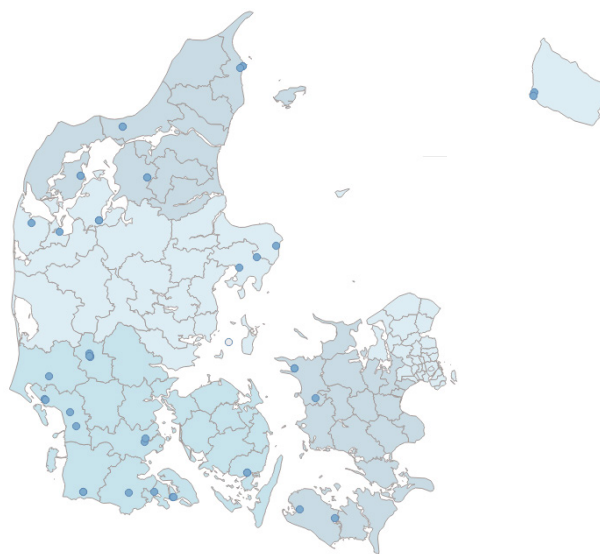
Status som friinstitution indebærer, at erhvervsuddannelserne har frie rammer til at tilrettelægge undervisningen, samlæse mv. Det kan for eksempel give mere fleksibilitet ift. at en mere fleksibel tilrettelæggelse af grundforløb 1, så eksempelvis en bredere målgruppe kan tilbydes forløbet. Eller det kan give mulighed for at udbyde bredere udgaver af 2. grundforløb, så de unge ikke allerede her skal foretage et vanskeligt valg mellem mere end 100 forskellige erhvervsuddannelser.

Eleverne skal fortsat leve op til de samme faglige krav ved afsluttende prøver som eleverne på de øvrige erhvervsskoler. Ordningen kører frem til 2020, og erfaringerne opsamles løbende. I 2020 kan det overvejes, om ordningen skal udbredes til flere institutioner.

FORSLAG

Der bør oprettes friinstitutionsforsøg på udvalgte erhvervsskoler, hvor skolerne fleksibelt får mulighed for at tilrettelægge undervisningen. Der bør blandt andet være fokus på områder med demografisk tilbagegang. Forsøgene bør fastsættes efter lokale og regionale ønsker.

Kort 4: Erhvervsskoler placeret i kommuner, hvor antallet af unge falder med mere end 5 procent frem mod 2020

BEDRE BOLIGMULIGHEDER FOR ERHVERVSSKOLELEVER

Erhvervsuddannelsernes specialisering og koncentration af uddannelser færre steder stiller højere krav til erhvervsskoleelevernes mobilitet. Når eleverne søger praktikpladser, skal de i princippet også være villige til at søge i hele landet.

Erfaringer viser, at manglende boligmuligheder kan være en barriere for elevernes mobilitet og en kilde til frafald. Der bør derfor være bedre muligheder for at bo i forbindelse med en erhvervsuddannelse. Det kan reducere frafaldet og højne det faglige engagement hos eleverne, som vil have bedre tilskynelse til at arbejde på egne projekter efter skoletid.

Regeringen har med aftalen om Vækst og Udvikling i hele Danmark fra februar 2016 oprettet en pulje, der skal understøtte, at elever kan bo på skolehjem. Der findes imidlertid endnu ikke skolehjem i 64 af landets 98 kommuner. Puljen har derfor ingen effekt i to tredjedele af kommunerne. Et alternativ til skolehjem er studenterhuse og lærlingekollegier, evt. i mindre målestok.

Forslaget skal ses sammen med forsøg med at udbyde erhvervsuddannelsernes grundforløb 1 på efterskoler.

FORSLAG

Der bør skabes bedre muligheder for at bo i forbindelse med en erhvervsuddannelse enten på skolehjem, studenterhuse eller øvrige løsninger. Det kan ske med inspiration fra efterskolerne, der har succes med at udvikle tilbud til unge, der er både fagligt-pædagogiske og sociale.

BILAG

NUVÆRENDE REGLER FOR UNGDOMSUDDANNELSERNE

FAKTA: REGIONERNE OG UDDANNELSESOMRÅDET

Regionerne har på flere områder ansvaret for at binde Danmark sammen uddannelsesmæssigt. Regionerne arbejder med at overvåge og sikre, at ungdomsuddannelserne er tilgængelige for unge i hele Danmark. Det betyder blandt andet, at regionerne tager stilling til ansøgninger fra gymnasier, erhvervsskoler og andre, der ønsker at oprette eller lukke ungdomsuddannelser.

Regionerne investerer derudover i kvalitetsprojekter, der skal sikre strategisk udvikling af ungdomsuddannelserne. Det kan eksempelvis være med fokus på praktikpladser til erhvervsuddannelserne, efteruddannelse af lærere eller lignende.

En stor del af regionernes arbejde foregår i en tæt dialog med skolerne om, hvordan man sikrer en fornuftig uddannelsesdækning af regionen og uddannelsesudbud, der passer til behovene for kvalificeret arbejdskraft i den enkelte region.

Desuden er regionen med til at justere kapacitet og sikre en effektiv elevfordeling på de almene gymnasier og HF, så flest mulige elever får deres ønske opfyldt. Det sker gennem de regionale fordelingsudvalg, som regionen sekretariatsbetjener.

Koordinering og udbud

I henhold til lovgivningen koordinerer regionsrådet den samlede indsats for at sikre sammenhæng i udbuddet af ungdomsuddannelser. Der arbejdes for regionale løsninger, som kan skabe et bedre match mellem udbud og efterspørgsel på det regionale arbejdsmarked, så virksomhederne får den arbejdskraft, som de har brug for, og borgernes livskvalitet sikres.

For så vidt angår den geografiske placering af udbuddet og kapaciteten på uddannelserne sker koordineringen med henblik på at sikre et tilstrækkeligt og varieret uddannelsesstilbud til alle unge i regionen^{1,2}. Koordineringen sker i samarbejde med alle udbydere af ungdomsuddannelser, bortset fra private gymnasier og HF-kurser.

Det er målet, at der er et bredt geografisk udbud af uddannelser, så de unge har mulighed for at vælge en uddannelse, der er passende for den enkelte, og for at skifte mellem uddannelser.

Regionen afgiver indstilling om placering af udbud til Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, og regionen skal tilsvarende inddrages i forbindelse med eventuel lukning af et udbud.

Desuden er regionen med til at justere kapacitet og sikre en effektiv elevfordeling på de almene gymnasier og HF, så flest mulige elever får deres ønske opfyldt. Det sker gennem de regionale fordelingsudvalg, som regionen sekretariatsbetjener³.

POLITISKE MÅLSÆTNINGER FOR UNGDOMSUDDANNELSERNE:

Generelle målsætninger

I 2006 fastsatte en række partier i Folketinget som mål, at *mindst 95 procent af ungdomsårgangen i 2015 skal gennemføre en ungdomsuddannelse*⁴.

Det er endnu ikke fastlagt hvilken målsætning, der skal afløse 95 procent-målsætningen. Ekspertgruppen "bedre veje til en ungdomsuddannelse" fik i år til opgave at komme med et bud på en ny målsætning⁵. Ekspertgruppen foreslår en 100 procent-målsætning:

*Alle unge skal med. 90 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse, og de unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse (10 procent.), skal opnå erhvervskompetence bl.a. via beskæftigelse*⁶.

¹ www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=182053

² www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=182052

³ www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=177372

⁴ www.ft.dk/statsrevisor/20111/beretning/SB10/bilag/1/1092135

⁵ www.uvm.dk/aktuelt/uvm/stat/2017/jan/170114%2092%20procent%20af%20en%20ungdomsaargang%20ventes%20at%20tage%20mindst%20en%20ungdomsuddannelse

⁶ Udgivelse: Bedre veje til ungdomsuddannelse.

Målsætninger for erhvervsuddannelserne

Der er behov for flere dygtige erhvervsuddannede med kvalifikationer, der lever op til virksomhedernes efterspørgsel. For at sikre denne udvikling opstillede regeringen i forbindelse med erhvervsuddannelsesreformen i 2015 fire klare mål for erhvervsuddannelserne.

1. Mål: Andelen af elever, der vælger en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse, skal op på 25 procent i 2020, og andelen skal øges til mindst 30 procent i 2025. I 2017 valgte 18,5 procent af eleverne en erhvervsuddannelse direkte efter 9./10. klasse.
2. Mål: Andelen af elever, der fuldfører en erhvervsuddannelse, skal stige fra 52 procent i 2012 til mindst 60 procent i 2020 og mindst 67 procent i 2025.
3. Mål: Andelen af de dygtigste elever skal øges år for år.
4. Mål: Elevernes trivsel og aftagervirksomhedernes tilfredshed skal øges frem mod 2020.

Målsætninger for de gymnasiale uddannelser

I 2016 blev en ny reform af de gymnasiale ungdomsuddannelser vedtaget. Reformen træder i kraft i skoleåret 2017/2018. Nedenfor er listet en række af aftalens målsætninger for fremtidens gymnasiale ungdomsuddannelser.

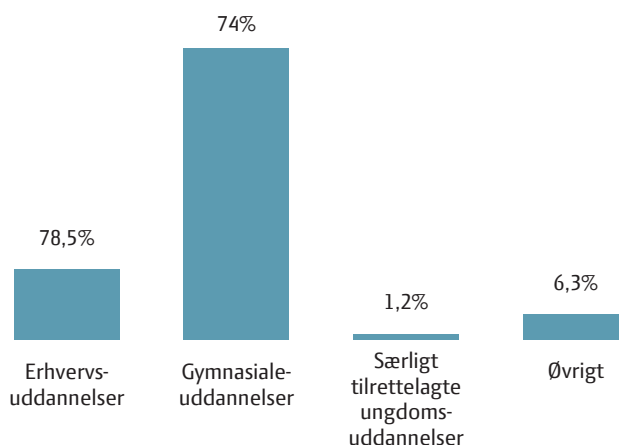
1. Det er vigtigt, at de unge vælger den uddannelse, der passer bedst til dem og deres faglige forudsætninger.
2. Naturvidenskab og matematik skal styrkes, både for at understøtte, at flere elever får interesse for disse fagområder, og for at sikre, at alle elever i STX får en bred naturvidenskabelig dannelse og en grundlæggende naturfaglig viden.
3. De gymnasiale uddannelser skal ruste eleverne til fremtidens digitale samfund, hvor teknologisk udvikling er et grundvilkår.

FAKTA OM DE DANSKE UNGDOMSUDDANNELSER

SØGETAL FOR 2017

- I 2017 har 66.572 elever i 9. og 10. klasse søgt en ungdomsuddannelse eller andet uden for grundskolen.
- I 2017 søgte omkring 12.341 elever i 9. og 10. klasse en erhvervsuddannelse, svarende til 18 procent af de elever, der forlader 9. eller 10. klasse i 2017.
- I 2017 søgte omkring 49.235 elever i 9. eller 10. klasse en gymnasial uddannelse, svarende til 74 procent af de elever, der forlader 9. eller 10. klasse i 2017.

Figur 1: Søgning til ungdomsuddannelserne fra 9. og 10. klasse (2017)

Kilde: Undervisningsministeriet 2017

OPTAG PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE

- Pr. 1. oktober 2016 var i alt 150.189 elever optaget på en gymnasial uddannelse.
- Pr. 1. oktober 2016 var i alt 100.517 elever optaget på en erhvervsfaglig uddannelse

ANTAL UDDANNELSER

- Der er 107 erhvervsuddannelser fordelt på 4 hovedområder. Der er EUX inden for alle fire områder. Alle merkantile og 39 af de tekniske uddannelser kan tages som EUX.
- Der er fire gymnasiale uddannelser: HF, STX, HTX og HHX samt den internationale studentereksamen (IB).

ANTAL UDDANNELSESINSTITUTIONER

- Der er i alt 83 erhvervsuddannelseshovedinstitutioner på landsplan.
- Næsten alle HTX-udbud i DK udbydes på en erhvervsskole. 31 af de 83 hovedinstitutioner udbyder således både erhvervsuddannelser og HTX.
- Nogle hovedinstitutioner udbyder mere end 40 erhvervsuddannelser og har mange store underafdelinger, mens andre hovedinstitutioner er små, uden underafdelinger og med få erhvervsuddannelser som supplement til skolens gymnasiale uddannelser
- Der findes 121 institutioner med almen gymnasial uddannelse og 24 private gymnasier, i alt 145
- Derudover udbydes STX og/eller HF på flere VUC-institutioner på nogle erhvervsskoler.

GENNEMSNITLIGE ANTAL ELEVER

- På de alment gymnasiale uddannelser var det gennemsnitlige antal elever i 2016 780 elever⁷
- På de erhvervsrettede uddannelser var det gennemsnitlige antal elever i 2016 1619 elever. For de erhvervsrettede uddannelser uden for de fire store byer (København, Aarhus, Aalborg og Odense) er det gennemsnitlige antal elever 1362⁸.

SÅDAN BIDRAGER REGIONERNE TIL AT SKABE FLERE CAMPUSSE

Regionerne ser campus som en vej til at sikre en bred geografisk uddannelsesdækning og samtidig fastholde kvalitet i uddannelserne. Derfor er regionerne som neutral aktør med til at facilitere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner for at få skabt flere campus-samarbejder. Regionerne understøtter campus på følgende måder:

Støtte fra de regionale uddannelsespuljer Regionerne understøtter kvalitetsudviklingen gennem regionale uddannelsespuljer. Puljerne bruges også til at støtte campusdannelser. Det gælder eksempelvis at kulturer fra forskellige institutioner lærer at arbejde sammen, når skoler fusioneres eller samlokaliseres i campus. Et godt eksempel på dette er i forhold til Campus Nyborg.

Politisk opbakning Regionerne støtter campusdannelser politisk ift. opnåelse af godkendelser mv. Det gælder f.eks. ift. at opnå udbudsgodkendelser, hvor regionsrådet har indstillingsret til Undervisningsministeren. Desuden arbejder regionerne for, at de kommunale 10. klassescentre placeres på campus for at skabe volumen og nemmere overgang til ungdomsuddannelserne, herunder særligt erhvervsuddannelser.

Vidensdeling Regionerne giver rådgivning og sparring ift. potentielle campusdannelser med henblik på at skabe den optimale model for det enkelte campus-samarbejde.

Infrastruktur Regionerne medvirker til at sikre gode transportmuligheder ved hjælp af den regionale kollektive trafik.

Eksempler på campus, der har fået regional støtte:

- Haslev (økonomisk)
- Køge (økonomisk)
- Nakskov (økonomisk)
- Mariagerfjord – Hobro (økonomisk)
- Nyborg (økonomisk)
- Tårnby (politisk)
- Høje-Taastrup (politisk)
- Lyngby (politisk)
- Frederikssund (politisk)
- Furesø (politisk)

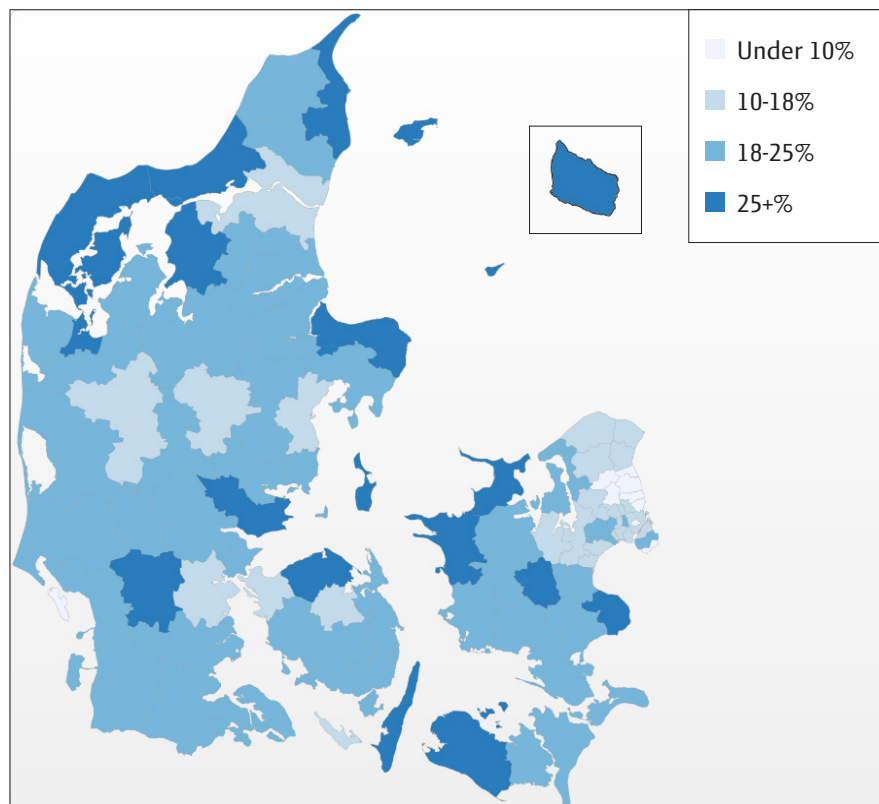
⁷ Baseret på opgørelser fra Undervisningsministeriets regnskabsdatabase, 2015.

⁸ Baseret på opgørelser fra Undervisningsministeriets regnskabsdatabase, 2015.

Kort 5

9. og 10. klasseelevernes
tilmelding til erhvervs-
uddannelserne

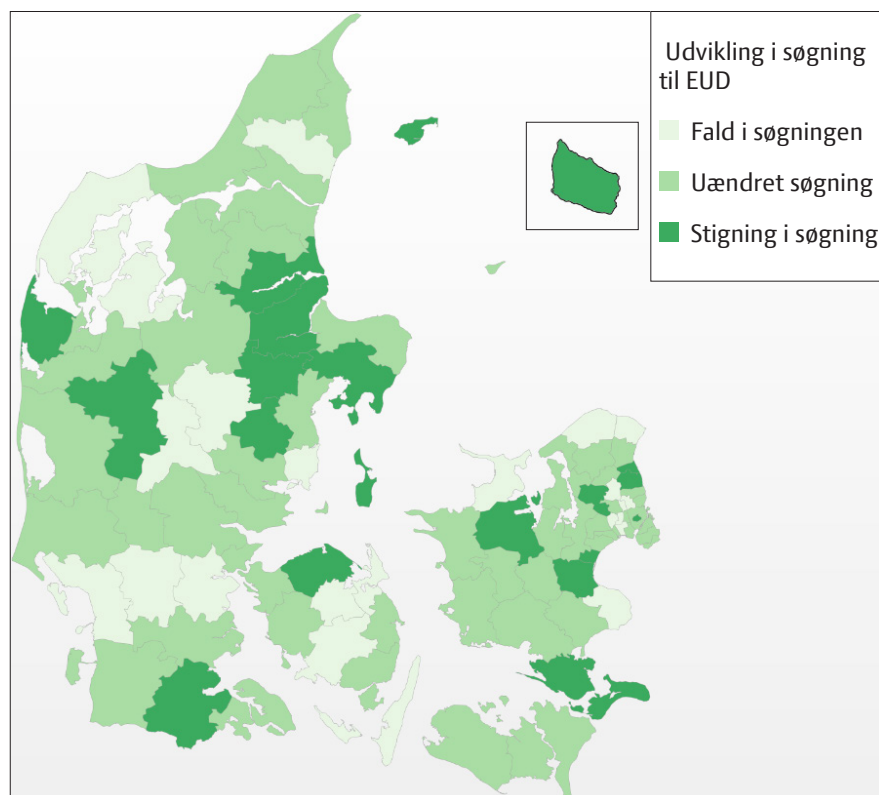
Kilde: Undervisningsministeriet
2017

Kort 6

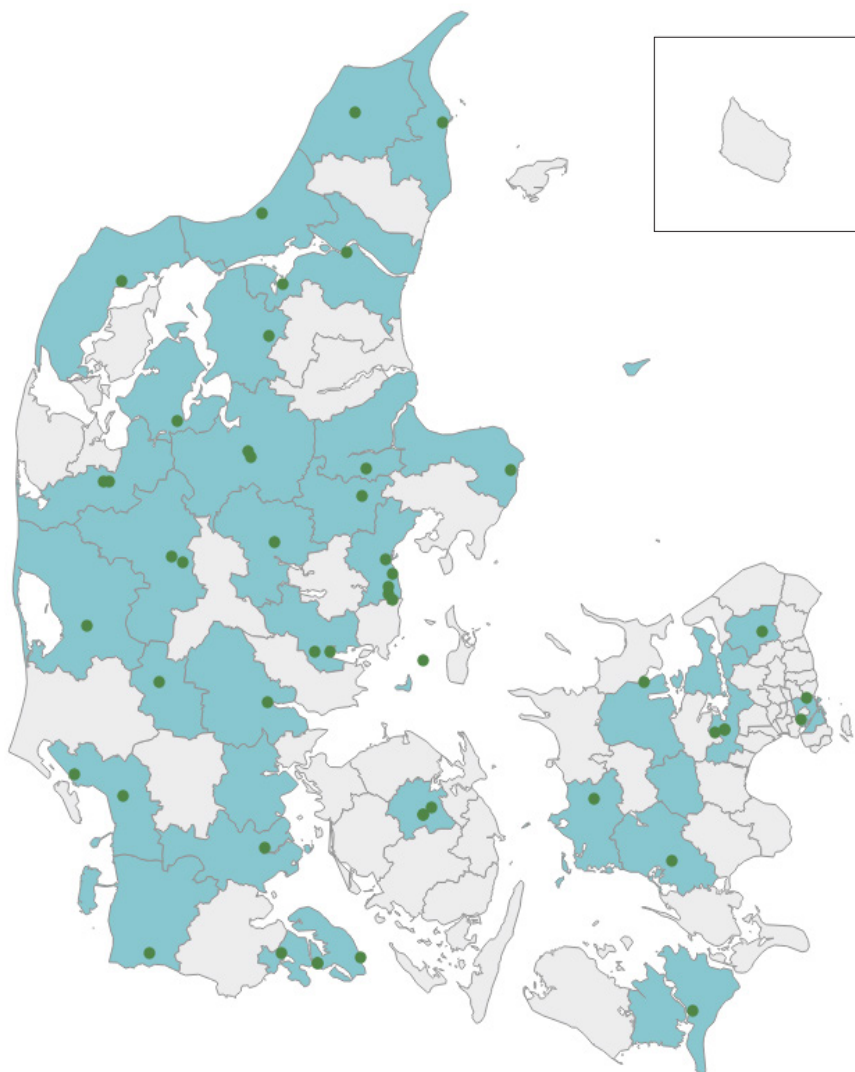
9. og 10. klasseelevernes
tilmelding til erhvervs-
uddannelserne

Kilde: Undervisningsministeriet
2017

Placering af institutioner med skolehjem i dag

Kilde: Danske Regioner på baggrund
af data fra Undervisningsministeriet,
2017

METODE BAG ANALYSEN AF DEN DEMOGRAFISKE UDVIKLING FOR 16-19 ÅRIGE FREM MOD 2030

Analysen bygger på befolkningsfremskrivningen for Danmark, der udarbejdes af Danmarks Statistik i samarbejde med DREAM. Ud fra en række forudsætninger og antagelser beregnes Danmarks fremtidige befolkning fordelt på køn, alder og herkomstgruppe.

Den grundliggende metode består i, at befolkningen fremskrives ét år ad gangen ved hjælp af de demografiske komponenter (hændelser) fødsel, død og fra- og tilflytning. I praksis laves først landsdelsfremskrivningen, der afstemmes mod landsfremskrivningen. Derefter laves kommune-fremskrivningen, hvor kommuners landsdelstotal afstemmes mod resultaterne fra landsdelsfremskrivningen. Landsdel- og kommune-fremskrivningerne er baseret på den gennemsnitlige fertilitet, dødelighed, til- og fraflytningsfrekvenser i landsdelene og kommunerne i de seneste fire år. Faktorerne er opgjort for hvert køn og 1-årsinterval.

Flytninger indenfor landsdele (i landsdelsfremskrivningen) eller kommuner (i kommune-fremskrivningen) indgår ikke, ligesom en flytning til og fra et område samme år ikke tæller med. Vandring til og fra udlandet tæller som flytning. I kommune-fremskrivningen bruges dødelighed på landsdelsniveau. Første fremskrivningsår beregnes for hvert køn og aldersgruppe, afstemmes mod lands- eller landsdelsfremskrivningen, og resultatet bliver så startbefolkningen næste år med alderen plus et år. I beregningen af landsdelsfremskrivningen ganges først fraflytningsfrekvens og dødelighed på startbefolkningen. Forholdet, mellem landsfremskrivningens antal døde og summen af det beregnede antal døde for alle landsdele, ganges på antallet af døde i landsdelene, så lands- og landsdelresultater er afstemte. De afstemte døde og de fraflyttede trækkes fra primo-befolkningen i landsdelen, og denne tilbageblevne befolkning i alle landsdele summeres. Differencen mellem dette tal og landsfremskrivningens estimat for ultimo-befolkningen ganges med den andel landsdelen i gennemsnit har fået af alle tilflyttere til alle landsdele i seneste fire år (for hvert køn, alder).

Antal fødte fås som summen af alle 1-års-fertilitet ganget med gennemsnitlige antal kvinder i aldersgruppen ((start+slutår)/2). Drengbørn udgør 51,3 pct. af disse, pigebørn resten. Antal fødte afstemmes mod landsfremskrivningen. Fraflyttede, døde og tilflyttede 0-årige beregnes som for de øvrige aldersgrupper. Den samlede ultimo-befolkning beregnes, og den udgør så primo-befolkningen for næste fremskrivningsår -alle er bare blevet et år ældre.

Inputdata til modellen består af: 1. Beregnede fertilitet-, dødelighed- og fra- og tilflytningsfrekvenser for landsdele og kommuner 2. Startbefolkningen i kommuner og landsdele i første år 3. Data fra landsfremskrivningen og senere landsdelsfremskrivningen, bruges til at afstemme befolkning, fødte og døde i de enkelte fremskrivningsår.

De to første punkter er baseret på Danmarksstatistikks befolkningsregistre, der igen er en afspejling af hændelser registreret i CPR-registeret. Fertilitet-, dødelighed- og til- og fraflytningsfrekvenser baseres på gennemsnit af de seneste fire års data for hhv. landsdele og kommuner. Data dannes for begge køn og aldersgrupper 0-109 år, dog dannes fertilitet kun for 15-49-årige kvinder. Dødelighed dannes kun på landsdelsniveau, mens de øvrige frekvenser dannes på både landsdels- og kommuneniveau.

Fra- og tilflytning

Fra 2016-fremskrivningen og frem beregnes fra- og tilflytningsfrekvenser ud fra netto-vandringer i året, dvs. er man både til- og fraflyttet det givne område (landsdel eller kommune) samme år, indgår man ikke. Der skelnes ikke mellem flytninger inden for Danmark og vandringer til- eller fra udlandet. Fraflytningen beregnes ud fra det antal personer i startbefolkningen, som ikke er døde i året og ikke er i slutbefolkningen i det givne område. Tilsvarende beregnes tilflytning ud fra antallet af nye personer i området, der ikke er født i området. Det betyder, at alle korrektioner, der er foretaget i cpr-registeret, som fx. sent registrerede udvandringer, også indgår som enten en fra- eller en tilflytning.

Fraflytningsfrekvensen beregnes som antal fraflyttede som andel af primobefolkningen. Tilflytning på landsdelsniveau beregnes som andel af samlede antal tilflyttere til landsdele i Danmark, dvs. eksklusiv flytninger indenfor landsdelen. Tilflytning på kommuneniveau beregnes som andel af samlede antal tilflyttere til kommuner i landsdelen.

Fødte

Fertiliteten beregnes som antal fødte efter mors alder delt med gennemsnittet af start- og slutbefolkningens antal kvinder i den givne 1-års-aldersgruppe i området. Da den fertilitetskurve ikke er jævn i de fleste kommuner og landsdele -trods et fire års gennemsnit- glattes kurven ved en transregprocedure.

Døde

Dødelighedsfrekvensen beregnes som antal døde i året delt med startbefolkningen opdelt på køn, alder og landsdel. Da dødeligheden for de allerældste er baseret på få hændelser laves en udglattet kurve for de over 90-årige baseret på dødelighedskurven for de 60-89-årige. Dødelighed på landsdelsniveau bruges både i landsdelsfremskrivningen og for alle kommuner i landsdelen i kommunefremskrivningen. Derudover indlæses startbefolkningen i landsdele og kommuner primo året (2015 seneste) og output-data fra hhv. lands- og landsdels-fremskrivningerne til afstemning af hvert fremskrevet år.

For mere information, se:

www.dst.dk/da/Statistik/emner/befolkning-og-valg/befolkning-og-befolkningsfremskrivning/befolkningsfremskrivning

Fremtidens Ungdomsuddannelser:
Færre unge og øget konkurrence

Danske Regioner 2017

ISBN elektronisk: xxxx

ISBN tryk: xxxxx

Tryk: ParitasInfo

Layout: UHI, Danske Regioner